

Kestävät viranomaispalvelut 2030

Päättäjäseminaari

12.2.2023 FCG

Kestävät viranomaispalvelut 2030

Päivän ohjelma:

15:00- 15:15 Hankkeen yleisesittely ja johdanto kuulijoille

Tanja Ahonen, ympäristöjohtaja Kuopion kaupunki

15:15- 15:30 Selvitysalueen kuvaus ja erityispiirteet

Jarno Parviainen, projektipäällikkö FCG/MDI

15:30 Rakennusvalvonnan kehittämismahdollisuudet, Jarno Parviainen

Keskustelua rakennusvalvonnan osalta

16:00 Ympäristönsuojelun kehittämismahdollisuudet, Jarno Parviainen

Keskustelua ympäristönsuojelun osalta

Tauko 5 min

16:35 Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkäripalvelut, Jarno Parviainen

Keskustelua ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkäripalvelujen osalta, päätöksenteon aikataulu

17:05 Yleiskeskustelu esitetystä etenemisvaihtoehdosta, Tanja Ahonen pj

17:25 Päätössanat, Tanja Ahonen

Hankkeen tausta, tarkoitus ja menetelmät

Lähtökohdat selvityshankkeelle

- Tavoitteena tuottaa ratkaisuvaihtoehtoja kustannustehokkaista viranomaispalveluista selkeässä hallinnollisessa rakenteessa.
- **Mukana 16 kuntaa:** Joroinen, Kaavi, Keitele, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Pielavesi, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Vesanto ja Pieksämäki.
- Tarve järjestää **palvelut vahvemmallalla osaamis- ja väestöpohjalla**

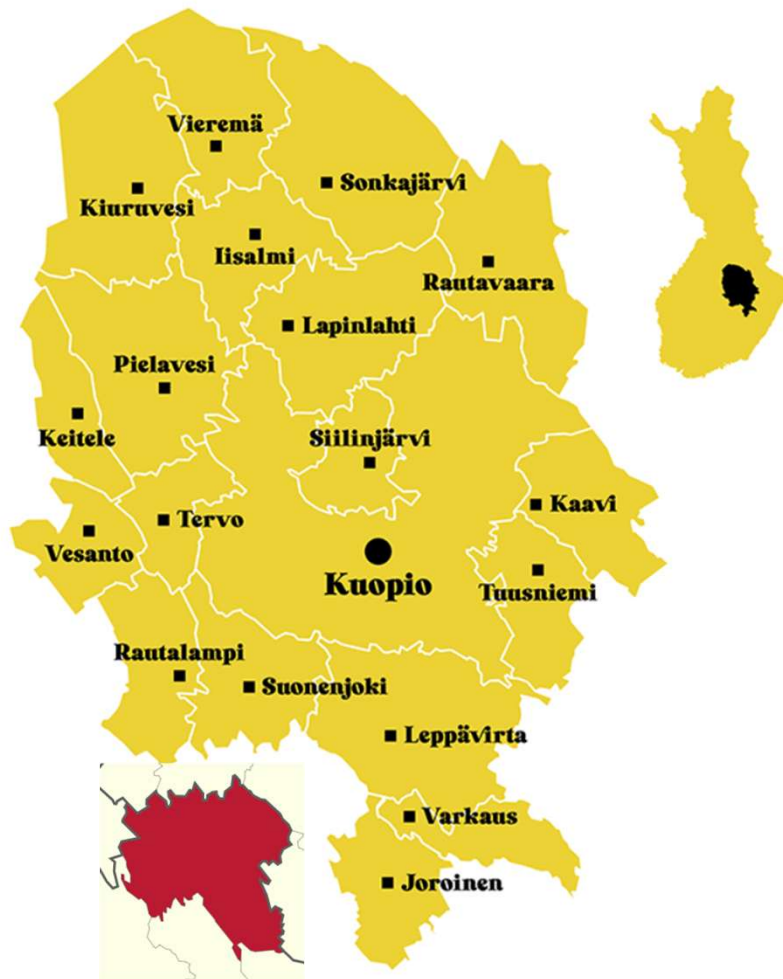

Edistetään kuntien lakisääteisten palvelujen tarjontaa kaikissa olosuhteissa ja osaavan työvoiman saatavuutta alueella.

Selkiytetään keskinäiset sopimukset, palveluista sovitaan kokonaisvaltaisemmin huomioiden toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja varaudutaan ajoissa tulevaan kehitykseen.

Hankealue

- Kuopio **125 666**
Siilinjärvi 21 269
- Lapinlahti 8 865
Pielavesi 3 980
- Suonenjoki 6 632
Rautalampi 2 935
Tervo 1 388
Vesanto 1 851
- Kaavi 2 589
Rautavaara 1 413
Tuusniemi 2 311
- Varkaus 19 669
Joroinen 4 552
Leppävirta 8 971
- Etelä-Savosta lisäksi Pieksämäki

Tiedot ja kartta: Pohjois-Savon liitto, hankkeen rahoittaja, asukasluvut vuoden 2024 tieto

Tehtävät ja menetelmät

Tilannekuvan laadittu, tilastoaineisto suoritteista ja taloudesta

Viranhaltijakyselyt

Asiakastyytyväisyyskyselyt (eläinlääkintä)

Viranhaltijoiden haastatteluita yli 20 kpl.

4 työpajaa toimialojen viranhaltijoille

Rakennusvalvonta

Palvelujen turvaaminen

Riittävän suuret yksiköt – toiminnan jatkuvuuden turvaaminen kaikissa tilanteissa

Palveluiden katkottomuus ja hyvinvoiva työyhteisö

Riittävän osaamisen turvaaminen

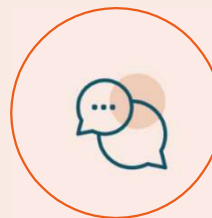
Työvoiman saatavuus ja riittävä erikoistuminen

Vetovoimaiset yksiköt ja hyvä työnantajaimago

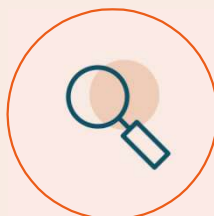
Mahdollisuus erikoistumiseen

Kollegiaalisen tuen saatavuus

Ympäristöterveydenhuolto

- Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö
- Maatalouden toimintaedellytykset ja huoltovarmuus
- Eläinten hyvinvointi ja kohtuuhintaiset palvelut

Ympäristönsuojelu

Asiakastyytyväisyys

Laadukkaat ja kohtuuhintaiset palvelut koko selvitysalueella

Kustannusten hallinta

Liiallisen riippuvuuden vähentäminen yksityisiä palvelutuottajista

Hinnoitteluun vaikuttamisen mahdollisuus

Kustannuskehityksen ennakoitavuus

Yhteisiä taustoja

Väkiluvut ja väestöennusteet

- Selvitysalueen väkiluku oli yhteensä 231 254.
- MDI:n väestöennusteessa väkiluku alenee 2040 mennessä n. **9 000** henkilöllä eli 4 %.
 - Väkiluku kasvaisi Kuopiossa noin **6 000**:lla ja pienenisi muissa kunnissa yhteensä noin **15 000** henkilöllä.
 - Samalla väestö myös ikääntyy.
- Vapaa-ajan asukkaat muodostavat merkittävän ryhmän, vaikuttaa etenkin rakennusvalvonnan tehtäviin. Käyttävät myös loma-aikana eläintenhoitoon liittyviä palveluita.
- Väkiluvun muutokset on huomioitava myös kustannusjaoissa.**

	Tilasto	Ennuste	Ennuste	Ennuste	Ennuste	Muutos	
	2024	2025	2030	2035	2040	2024-2040	
Joroinen	4 552	4 500	4 285	4 075	3 887	-665	-15%
Kaavi	2 589	2 508	2 283	2 122	2 018	-571	-22%
Keitele	1 985	1 963	1 861	1 733	1 646	-339	-17%
Kuopio	125 666	125 814	129 374	131 275	131 575	+5 909	+5%
Lapinlahti	8 865	8 760	8 314	7 943	7 600	-1 265	-14%
Leppävirta	8 971	8 804	8 255	7 805	7 431	-1 540	-17%
Pieksämäki	17 178	16 688	15 855	15 118	14 508	-2 670	-16%
Pielavesi	3 980	3 904	3 561	3 299	3 058	-922	-23%
Rautalampi	2 935	2 834	2 639	2 461	2 339	-596	-20%
Rautavaara	1 413	1 342	1 161	1 072	1 006	-407	-29%
Siilinjärvi	21 269	21 163	20 739	20 268	19 873	-1 396	-7%
Suonenjoki	6 632	6 546	6 178	5 878	5 652	-980	-15%
Tervo	1 388	1 348	1 258	1 179	1 125	-263	-19%
Tuusniemi	2 311	2 230	2 101	1 994	1 919	-392	-17%
Varkaus	19 669	19 351	18 417	17 576	16 828	-2 841	-14%
Vesanto	1 851	1 837	1 736	1 655	1 563	-288	-16%
Selvitysalue	231 254	229 592	228 017	225 453	222 028	-9 226	-4%

Lähde: MDI väestöennuste 2024, perusura

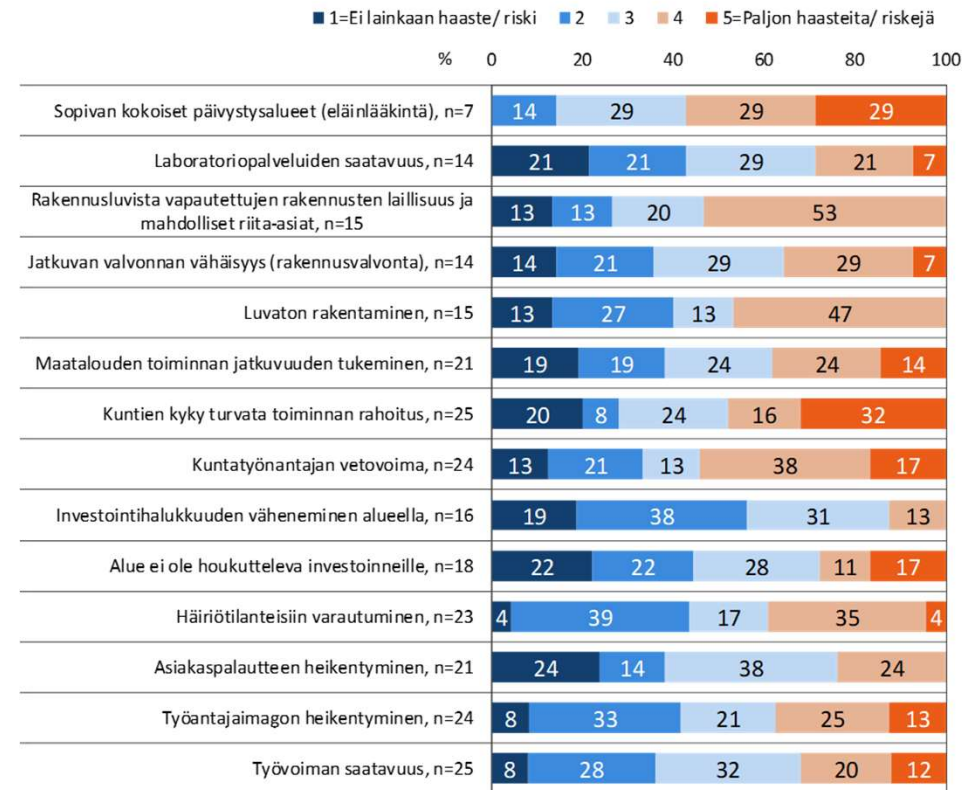
Maatilojen ja eläinten määrä

- Alueen kunnissa oli vuonna 2024 yhteensä noin 72 000 nautaa, sikaa ja lammasta.
- Nautojen osuus eläinten määrästä oli 87 %.
- Vain Lapinlahdella sikoja oli merkittävä määrä, lähes yhtä paljon kuin nautoja.
- Lampaiden määrä ei ollut missään kunnassa suuri.

	Maatalous 2024								
	Maitotilat	Nautatilat	Naudat	Sikatilat	Siat	Lammas-tilat	Lampaat	Eläimet yhteensä	Osuus eläimistä
Joroinen	10	23	2 840	-	-	5	380	3 220	4 %
Kaavi	10	22	1 502	-	-	3	89	1 591	2 %
Keitele	7	17	1 004	-	-	4	274	1 278	2 %
Kuopio	132	207	25 027	-	-	13	594	25 621	35 %
Lapinlahti	60	83	8 884	3	7 519	6	198	16 601	23 %
Leppävirta	19	29	1 700	-	-	6	397	2 097	3 %
Pieksämäki	20	35	2 139	1	-	5	107	2 246	3 %
Pielavesi	31	49	5 778	1	-	6	82	5 860	8 %
Rautalampi	12	24	2 446	-	-	1	-	2 446	3 %
Rautavaara	11	13	691	-	-	2	-	691	1 %
Siilinjärvi	27	38	5 298	1	-	3	94	5 392	7 %
Suonenjoki	11	16	1 565	1	-	1	-	1 565	2 %
Tervo	..	4	1 155	-	-	2	-	1 155	2 %
Tuusniemi	7	16	1 148	-	-	1	-	1 148	2 %
Varkaus	1	4	242	-	-	1	-	242	0 %
Vesanto	10	16	1 307	-	-	2	-	1 307	2 %
Selvitysalue	368	596	62 726	7	7 519	61	2 215	72 460	100 %

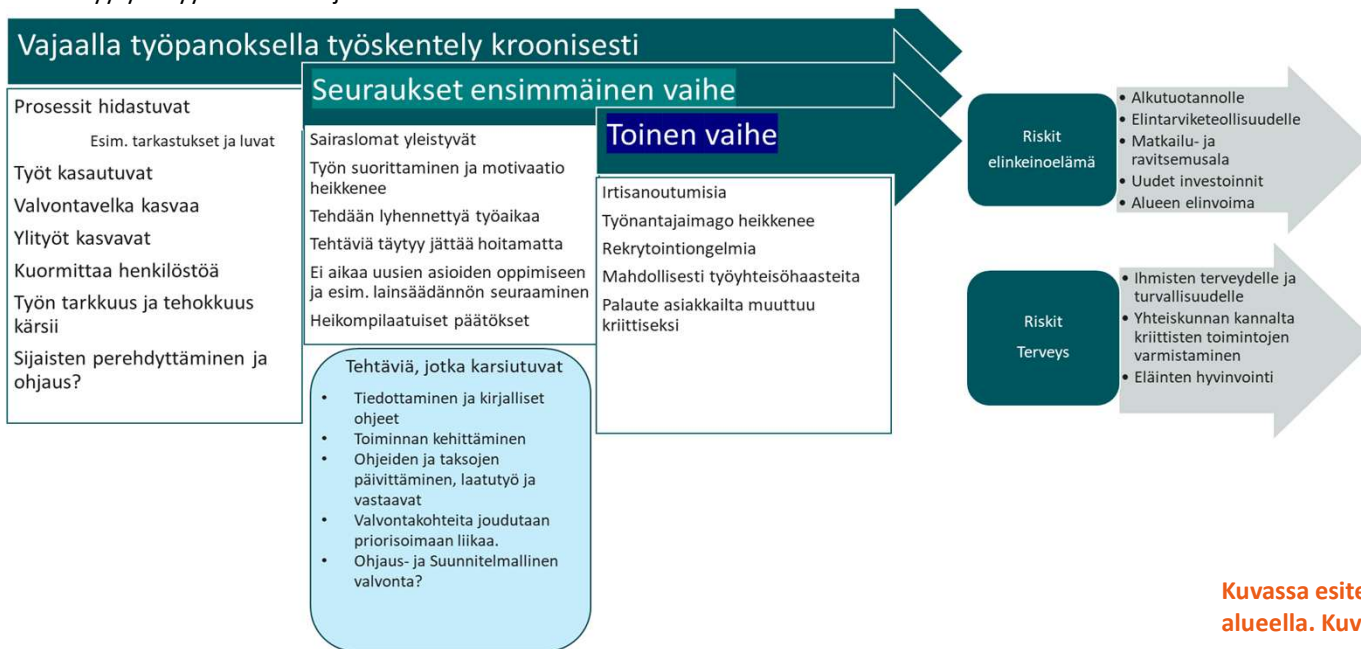
Hankekuntien yhteiset haasteet viranomaistehtäviin liittyen

- Kyselyn tuloksia tulee pitää suuntaa-antavina, koska kaikki hankekunnat eivät vastanneet kyselyyn. Tuloksista voidaan tehdä silti eräitä johtopäätöksiä:
 - Alueella koetaan haasteita sopivan kokoisten päivystysalueiden toteutumisen osalta.
 - Osassa kuntia koetaan huolta rakennusvalvontauudistuksen vaikutuksista.
 - Kaikkiaan lähes 40 prosenttia vastanneista kantaa huolta maatalouden toiminnan jatkuvuuden tukemiselle. (Kuopio on Suomen nautavaltaisain kunta, noin 24 000 nautaa).
 - Viranomaistoiminnan turvaamiseen liittyen koetaan huolta etenkin **liittyen rahoitukseen sekä kuntatyönantajan vetovoimaan**.
 - Työvoiman saatavuudessa on myös tunnistettu riskejä. **Vastauksissa on selvää hajontaa, mikä kuvaa hyvin myös alueen sisäistä polarisaatiota. Kuopio on vetovoimaisuudessaan vahva moneen muuhun alueen kuntaan verrattuna.**
 - Työvoiman saatavuuteen liittyvät haasteet liittyvät jossain määrin kaikkiin selvityksen viranomaistoimintoihin, mutta kunnat ovat alueen sisällä selväsi eri asemassa suhteessa toisiinsa.
 - Suurimmat riskit työvoiman saatavuudessa liittyvät eläinlääkäreihin, joiden osalta vallitsee lähes täystyöllisyys koko Suomessa. Osa yksiköistä on saatavilla hyvin tai kohtuullisesti työvoimaa. **Eläinlääkäreistä ja sijaisista käydään kuitenkin alueen sisällä jatkuvaa kilpailua, mikä on tehotonta koko alueen näkökulmasta verrattuna siihen, että olisi yksi yhteinen ympäristöterveydenhuollon yksikkö.**

Hankekuntien yhteinen riskitekijä – pienet yksiköt

- Monet alueilla havaitut haasteista voidaan johtaa tehtävään suhteutettuna liian pieniin resursseihin. Koska monet selvitysalueen kunnista on asukasluvultaan pieniä ja väestö supistuu edelleen, niin tehtävää ei ole välttämättä enemmän kuin 1 henkilölle rakennusvalvonnassa ja ympäristönsuojelussa. **Normaalitilanteessa toiminta voi olla erittäin laadukasta, mutta pidemmät poissaolot voivat halvaannuttaa koko toiminnan.**
- Ympäristöterveydenhuollon osalta monet ns. poikkeavat tilanteet, kuten sairastumiset, äitiyslomat ja pitkittyneet rekrytoinnit kuormittavat heti muuta henkilöstöä, koska eläinlääkinnän päivystys täytyy toteuttaa jatkuvana palveluna. **Liian usein toistuvat päivystysvuorot ja ylityöt näkyvät nopeasti työvoiman jaksamisessa, etenkin koska praktikkoeläinlääkärin työ on hyvin vaativaa.** Siksi alalla on tyypillistä tehdä lyhennettyä työaika, mikä on myös lisääntynyt jossain määrin nuorempien ikäluokkien työmarkkinoille tulon myötä.
- Yleisellä tasolla vajaalla työpanoksella kroonisesti työskentelyn ensimmäisen vaiheen seurauksia on havaittavissa eräissä tehtävissä ja eräissä yksiköissä kyselyn, työpajojen ja haastatteluiden perusteella. Riskinä on, että jatkamalla nykyisellä toimintarakenteella kaikissa hankkeen viranomaistehtävissä, osassa yksiköitä alkaa realisoitumaan toistuvasti toisen vaiheen vaikutuksia. Tästä alkaa olla jo eräitä viitteitä olemassa.
- **Usein viranhaltijat ovat hyvin sitoutuneita työhönsä ja tarpeen vaatiessa ovat valmiita joustamaan paljon.** Asiakkaan osuudesta ei tingitä ensimmäisenä. Tämä näkyy siinäkin, että hankkeessa toteutetun eläinten hoidon asiakastytyväisyys kyselyn tulokset olivat varsin hyvät. Keski-Savon kunnissa on toteutettu alle vuosi sitten rakennusvalvonnan asiakastytyväisyyden mittausta ja tulokset olivat kiitettäviä-

- Pienten yksiköiden aiheuttamien riskitekijöiden realisoituminen aiheuttaisi välittömiä seurauksia koko selvitysalueen elinkeinoelämälle.
- Ilman toimivaa ympäristöterveydenhuoltoa elinkeinoelämän **riskit kasvavat alkutuotannossa, elintarviketeollisuudessa ja matkailu- ja ravitsemusallalla.**
- **Vihreän siirtymän investoinnit ja muut isommat teolliset investoinnit** edellyttävät riittävän osaavia ja vahvoja rakennusvalvontayksiköitä kuten myös ympäristönsuojelun yksiköitä. Toisinaan myös terveydensuojelun osaamista.
- Viime kädessä selvityshankkeen kolmen toimialan **keskeisin tehtävä on taata turvallinen ja terveellinen elinympäristö ihmisille sekä pitää huolta eläinten hyvinvoinnista.**

Kuvassa esitetyt asiat eivät kaikki sellaisenaan ilmeni hankekuntien alueella. Kuvaan on yhdistelty piirteitä kaikista toimialoista. 12

Rakennusvalvonta

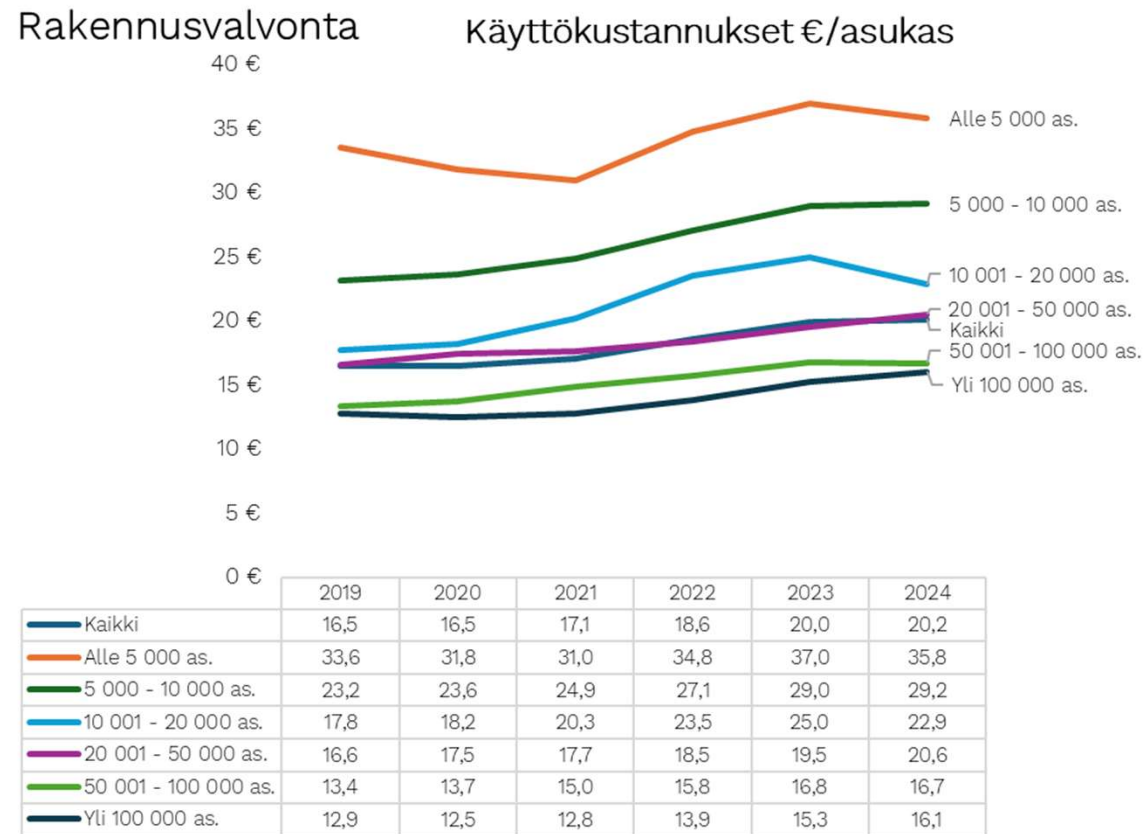
Yleistä rakennusvalvonnasta

- Lupakynnyksen nostaminen on vähentänyt paljon käsiteltäviä lupia alueilla, joissa rakentaminen on ollut pääosin pienimuotoista ja tavanomaista sekä pitkälti vapaa-ajan asujen rakentamista.
Hankkeen kuntakyselyssä noin puolet vastaajista näki myös riskejä luvattomaan rakentamiseen ja mahdollisiin riita-asioihin liittyen. Myös riittävän jatkuvan valvonnan toteutumisessa nähtiin haasteita.
- **Lupatulot ovat pienentyneet jopa 40-60 prosenttia vuodesta 2024.** Lupakynnyksen nostoa ja yleistä rakentamisen suhdannetilannetta ei voi eritellä tarkasti toisistaan. Jos rakentaminen on muuten vähäistä loppujen lupien hinnankorotuksilla on tyypillisesti koko maassa pystytty kompensoimaan vain pieni osa menetetyistä lupatuloista
- **Hankkeen selvityskunnista suurimmassa osassa väestö vähenee ja loma-asumisen merkitys on suuri, jolloin lupatulot ovat laskeneet merkittävästi.** Yleisestä suhdanteesta johtuen myös Kuopion lupatulot ovat laskussa.
- Tietomallipohjaiseen lupamenettelyyn on voitu valmistautua heikosti, koska järjestelmätoimittajat eivät pysty vielä tarjoamaan siihen liittyviä palveluita
 - Tietomallipohjaisen lupamenettelyn hyödyt on koettu keskimäärin vähäisiksi pienissä kunnissa, jossa rakentaminen on tavanomaista. Muutoksesta aiheutuvat ICT-kulut ovat suuria. **Lähtökohtaisesti alle 5000 asukkaan kunnissa rakennusvalvonnan ICT-palvelujen kulut ovat suuret noin 5 €/asukas, kun kuntien käyttötaloustilastossa rakennusvalvonnan käyttökustannukset* asukasta kohti olivat vuonna 2024 noin 20 euroa.**
- **Käsittelyaikatakuun ei pitäisi vaikuttaa hankekuntien toimintaan normaalitilanteessa,** koska luvitettavia kohteita on maltillisesti ja ne ovat pääsääntöisesti tavanomaisia.
 - Kuitenkin koska melko isossa osassa hankekuntia rakennusvalvonnassa on 1 tai jopa 0,5 rakennustarkastajaa voi poikkeustilanteissa (sairastuminen, eläköityminen jne.) muodostua riskitilanteita. Samoin voi käydä isojen vaativien hankkeiden kohdalla, jolloin myös taloudelliset riskit kasvavat, koska ns. ”sakkomaksu” lasketaan luvan hinnasta.
- **Käsittelyaikatakuuseen sisältyy mahdollinen toisen viranomaisen lausunto esimerkiksi ympäristönsuojelusta. Täten myös ympäristönsuojelun riittävään resurssointiin kohdistuu painetta.**

Yleistä tilastotietoa rakennusvalvonnasta

Käyttökustannukset asukasta kohti

- Kuntien käyttötaloustilastossa rakennusvalvonnan käyttökustannukset* asukasta kohti olivat vuonna 2024 noin 20 euroa.
- Käyttökustannukset olivat suurimmat alle 5000 asukkaan kunnissa, noin 36 €/asukas.**

*Käyttökustannukset=toimintakulut + poistot + vyörytyskulut - vyörytystuotot

Lähde: Valtionkonttori

Yleistä tilastotietoa rakennusvalvonnasta Maksukate tilaston perusteella

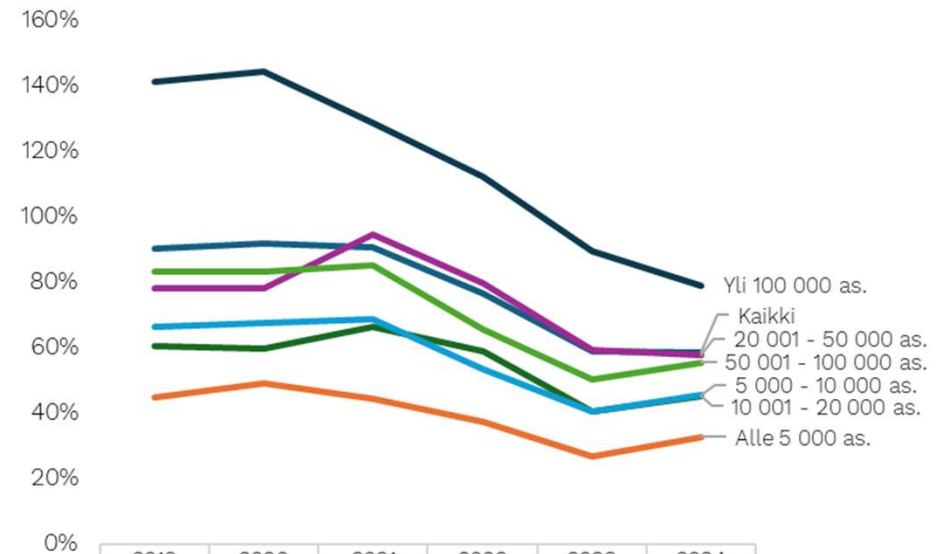
- Kuntien käyttötaloustilastossa rakennusvalvonnan maksukate* oli vuonna 2024 vain 58%.
- Maksukate oli pienin alla 5000 asukkaan kunnissa, vain 33 %
- Koko maassa maksukate on laskenut 32 prosenttiyksikköä vuodesta 2019.
- HUOM.** Tässä ei näy vielä lupakynnyksen noston vaikutukset.

*Maksukate=Maksutuotot/Käyttökustannukset

Käyttökustannukset=toimintakulut + poistot + vyörytyskulut -
vyörytystuotot

Rakennusvalvonta

Maksukate-%

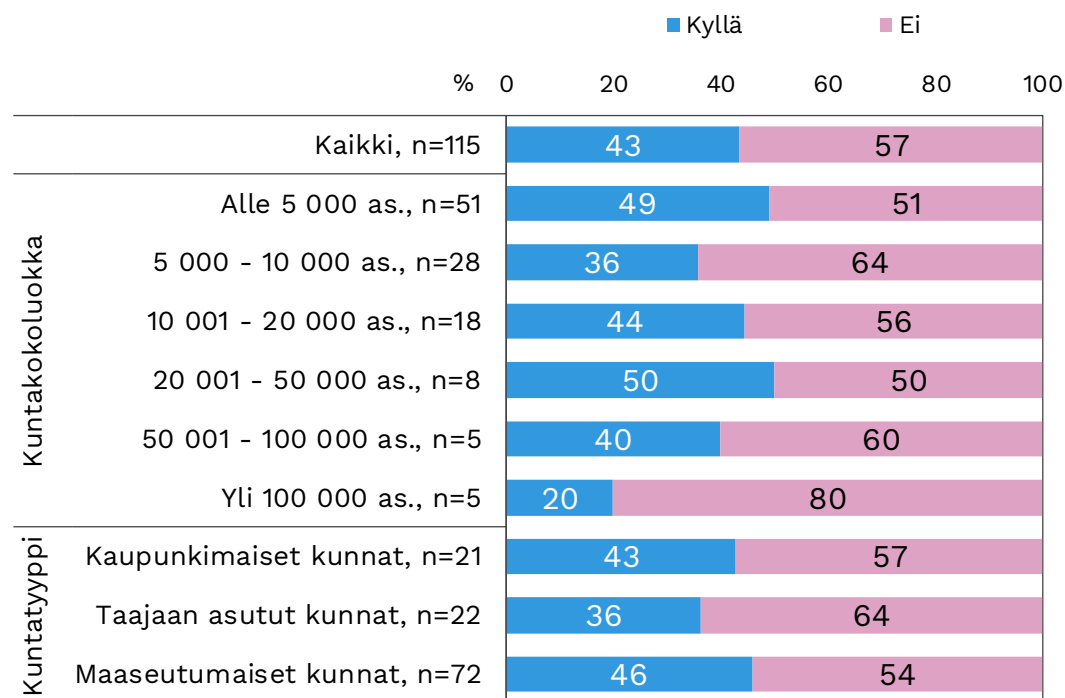

Lähde: Valtionkonttori

Kuntayhteistyö koko maassa

- Kuntayhteistyötä harkinneiden joukossa on myös kuntia, joilla ei ole ollut haasteita uuden rakentamislain kanssa.
- **Pois lukien suurimmat kaupungit, reilu 40 prosenttia kunnista on harkinnut yhteistyötä naapurikuntien kanssa.**
- Kuntayhteistyötä on harkittu kaikista useimmiten alle 5000 asukkaan kunnissa ja 20 000 – 50 000 asukkaan kunnissa.

Jos vastasit kyllä, niin onko kunnassa harkittu yhteistyötä naapurikuntien kanssa tai onko yhteistyön toimeenpano käynnissä?

Rakennusvalvonnan nykytila KEVI2030-kunnissa

- Rakennusvalvonnan tulevaisuutta määrittää mahdollinen pakko siirtyä isompiin yksiköihin. Ennakkotietojen valossa voidaan arvioida, että henkilötövuosina minimiksi muodostuisi vähintään 3 henkilötövuotta. Esitys laiksi rakennusvalvonnan järjestämisestä tulossa syysistuntokaudella 2026
- Hankekuntien rakennusvalvonnoista arvioidun kriteerin täyttää vain Kuopion ja Suonenjoen yhteinen rakennusvalvonta sekä vuoden 2026 alussa aloittanut Keski-Savon rakennusvalvonta.
 - Muiden kuntien olisi siten organisoitava rakennusvalvonta uudelleen, siirtymäajan ollessa todennäköisesti 2-3 vuotta
- Huomionarvoista on myös, että muutamassa hankekunnassa on yhä käytössä rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun yhdistelmävirka. Tällainen positio on erittäin vaikea hoitaa jo pelkän lainsäädännön seuraamisen ja omaksumisen näkökulmasta.
- Vaikka yhteistyöhön pakottavaa lainsäädäntöä ei tulisi, varsin vahva yleinen näkemys asiantuntijoiden kesken on, että yhden henkilön yksiköt eivät voi taata riittävää toiminnan jatkuvuutta ja osaamista, vaikka rakentaminen olisikin vain tavanomaista ja volyymiltään vähäistä/melko vähäistä.
- Hankkeessa toteutetussa kyselyssä rakennusvalvonnan yksiköt pitävät kuitenkin keskimäärin nykyistä resurssointia riittävänä. Tämä on ymmärrettävää suhteessa yleiseen rakentamisen suhdanteeseen, väestökehityksen tilannekuvaan ja lupakynnyksen nostamiseen. Siitä huomitta toiminnan jatkuvuuden varmistamisen näkökulmasta toiminta ei ole yhden henkilöiden yksiköissä kestävällä pohjalla.
- Samat vastaajat tunnistivat kuitenkin myös, että riskit luvattoman rakentamisen, luvanvaraisuudesta vapautettujen rakennusten laillisuudessa, jatkuvassa valvonnassa ja työvoiman saatavuudessa kasvavat vuoteen 2030 mennessä, jos toimintaa jatketaan nykyisten rakenteiden puitteissa.

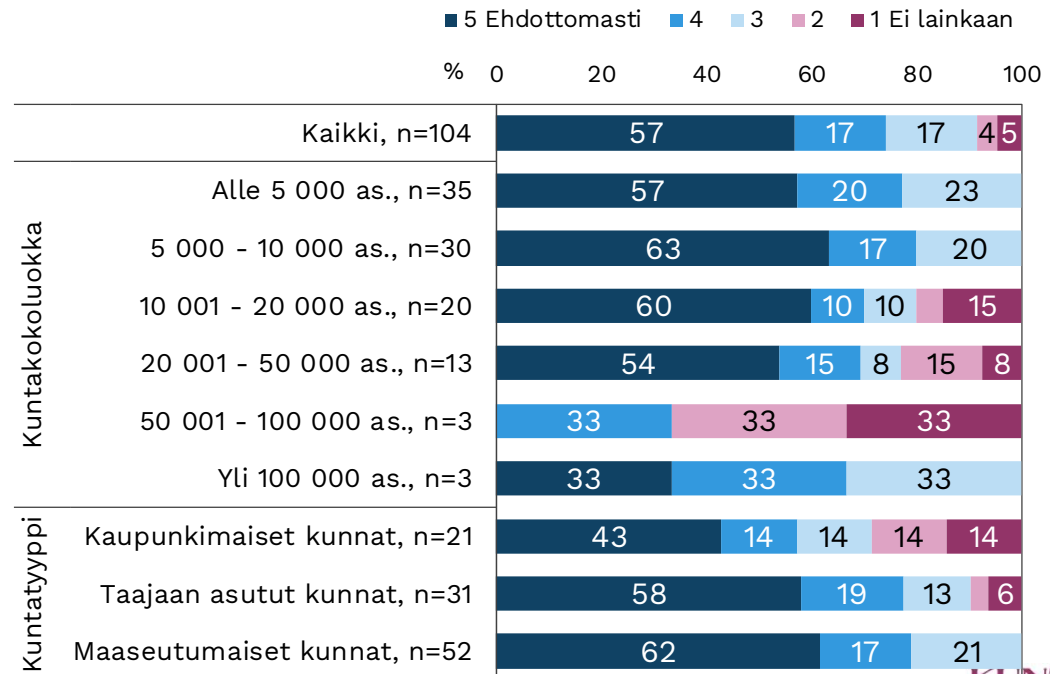
Minkä asioiden osalta arvioitte haasteiden ja riskien kasvavan vuoteen 2030 mennessä, jos viranomaistoiminnoissa jatketaan nykyisillä organisaatioilla?

Nykytilan säilymistä kannatti noin 75 % vastanneista

Kunnan tulee saada vapaasti päättää resurssien määrä, laatu ja järjestämistapa lakisääteisen rakennusvalvontatehtävän hoitamiseksi (nykytila)?

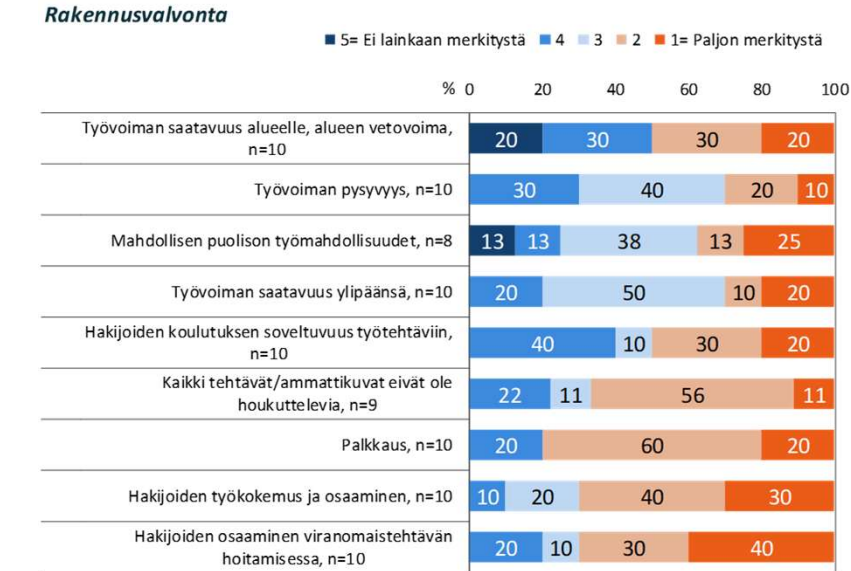
- Erityisesti pienempien kuntien keskuudessa katsotaan, että kuntien tulee saada vapaasti päättää resurssiensa määrästä, laadusta ja järjestämistavasta.

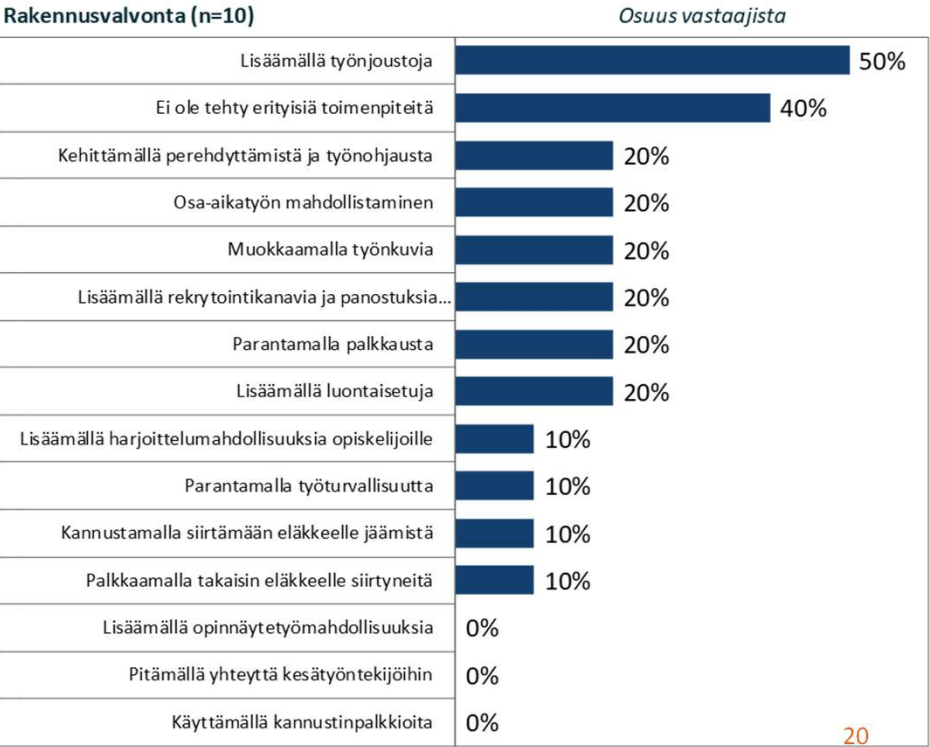
Rakennusvalvonta: Työvoima

- Rakennusvalvonnassa on lisätty työnjoustoja työvoiman saatavuuden ja pysyvyyden varmistamiseksi.
- Huomattavan suuri osuus ei ole nähnyt tarvetta erityisiin toimenpiteisiin ja vastausten perusteella työvoimaa onkin hyvin saatavilla.
 - Työvoiman saatavuudessa ja pysyvyyteen heijastuu alueen vetovoima. Erot tässä ovat suuria Pohjois-Savon sisällä
 - Suurimmat haasteet liittyvät tehtävien sisältöön, palkkaukseen sekä toisaalta hakijoiden osaamiseen, työkokemukseen ja soveltuvuuteen viranomaistehtävän hoidossa.
 - Yhden henkilön/ pieneen yksikköön rekrytoitaessa, valittavalta henkilöltä vaaditaan lähtökotaisesti kokemusta alalta kattavaa osaamista

Mitkä ovat keskeisiä haasteita työvoiman rekrytoinnissa tällä hetkellä toimialallanne?

Miten työvoiman saatavuutta ja pysyvyyttä on pyritty parantamaan organisaatiossanne?

Yhteistyön hyötyjä

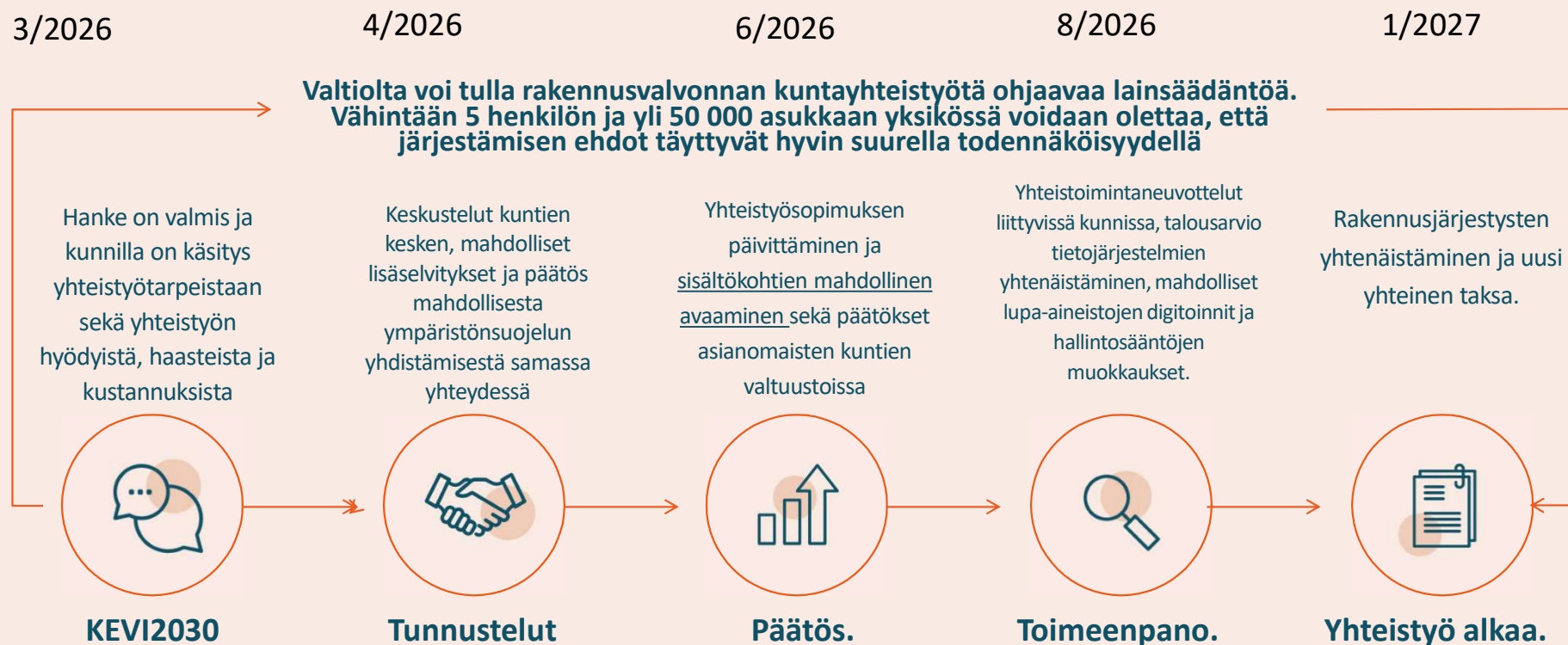
- Palvelun turvaaminen kaikissa tilanteissa: lomien sijaistaminen, haavoittuvuuden vähentäminen (sairasloma, äkillinen poissaolo), kausivaihtelut
- Palveluiden tasalaatuisuuden ja katkottomuuden varmistaminen.
- Isompi henkilömäärä: Esteellisyystilanteissa henkilön vaihto, asiat eivät henkilöidy, vaativissa asioissa/erityishankala asiakas kollegoiden tuki
- Laajempi asiantuntemus, erikoistuminen ja erityisosaaminen, asiakaspalvelun laatu
- Toimielinkäsittelyn sujuvuus, isolla alueella asioita käsittelyssä riittävän usein, osaaminen kasvaa myös toimielimessä
- Säästöt: Yhteinen hallinto, ohjelmistot, välineet, koulutukset, prosessien ja toimintatapojen kehittäminen (tehokkuus ja laatu)
- Yhtenäiset toimintatavat ja tulkinat
- Yhteishankkeet
- Työnantajan houkuttelevuus, ei kilpailla samoista osaajista
- Perekdytys, tiedon siirto eläköitymisissä
- Viranomaistoiminnan riippumattomuuden turvaaminen

Tavoitetila

- Vuonna 2030 selvityskunnissa ei ole rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun yhdistelmävirkoja.
- Vuonna 2030 selvityskunnissa ei ole yhden henkilön yksiköitä rakennusvalvonnassa.
- Suunniteltaessa rakennusvalvonnan kuntayhteistyötä on tarkoituksenmukaista pohti ympäristönsuojelun sijoittamista samaan yksikköön.
- Jokainen selvitysalueen kunta selvittää oman tilanteensa rakennusvalvonnan suhteen vuoden 2026-27 aikana ja ryhtyy/ei ryhdy jatkotoimenpiteeseen.

Rakennusvalvonnan kuntayhteistyö – vaiheistus 1. FCG.

Nopea malli. Kunta liittyy jo olemassa olevaan yhteistyöjärjestelyyn tai pieni kunta isompaan kaupunkiin.

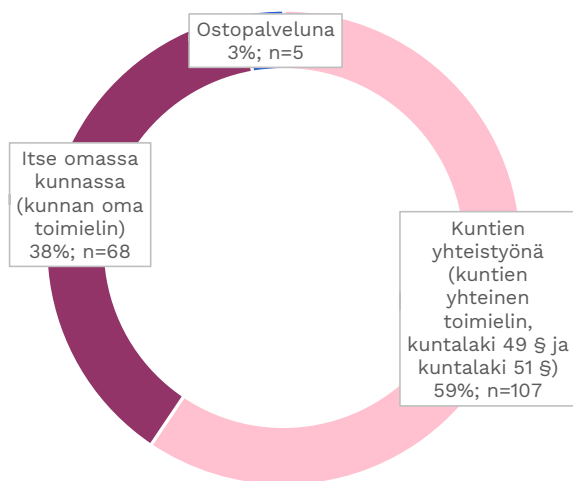

Ympäristönsuojelu

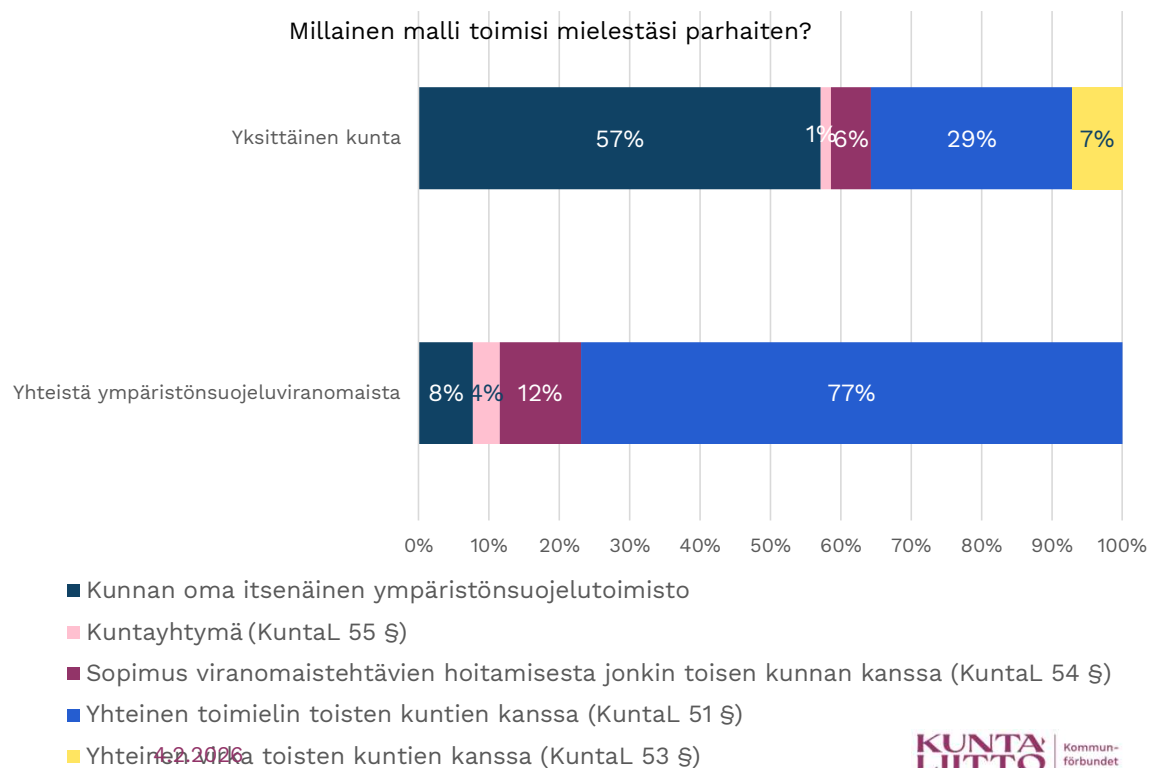
Miten kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät hoidetaan?

Millainen organisaatiomalli mielestäsi toimisi parhaiten ympäristönsuojelussa?

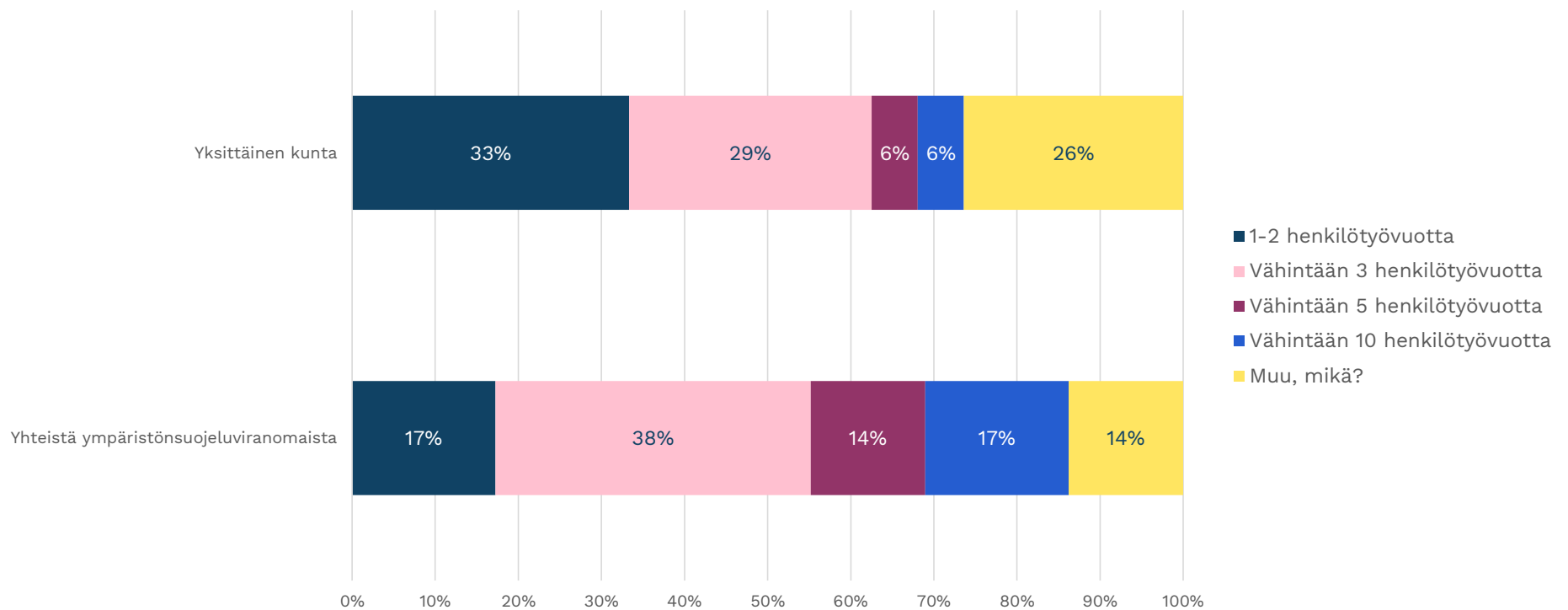
Miten kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät hoidetaan? (n=180)

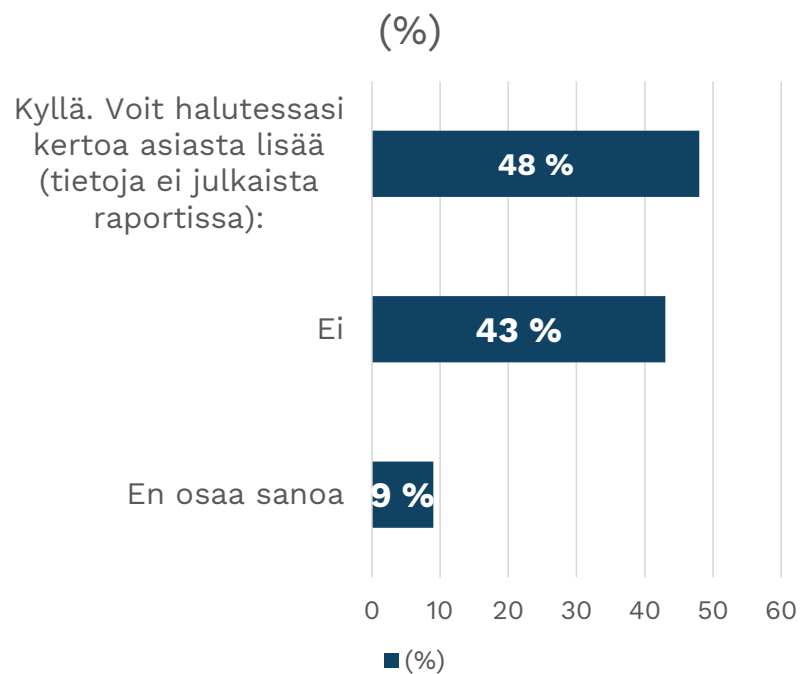
Millainen malli toimisi mielestäsi parhaiten?

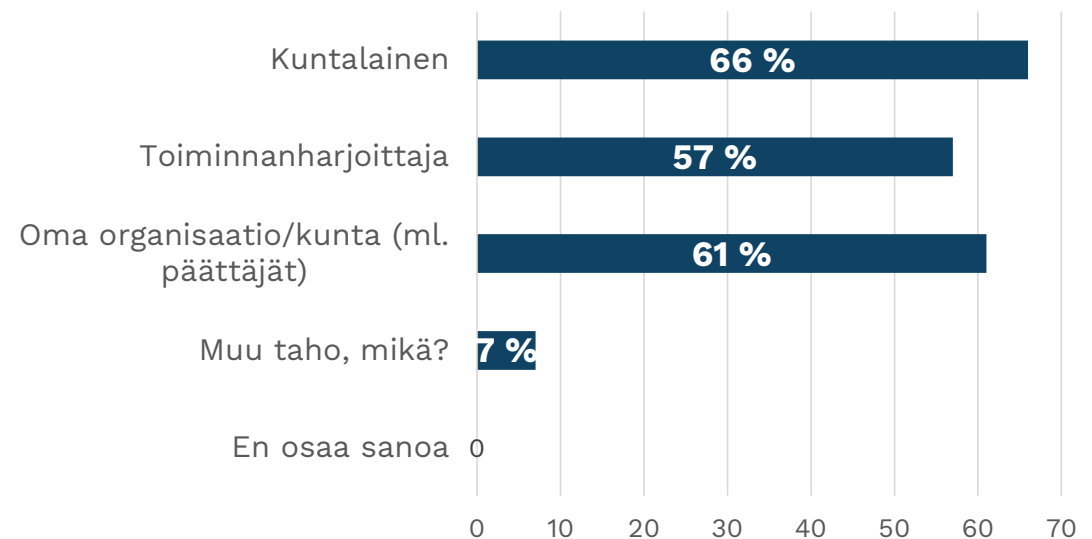
Kuinka monta henkilötyövuotta mielestäsi tarvittaisiin takaamaan riittävän osaamisen ja palvelutason kuntasi ympäristönsuojelussa?

Koetko, että kuntanne/organisaationne ympäristönsuojelun viranhaltijoita on painostettu?

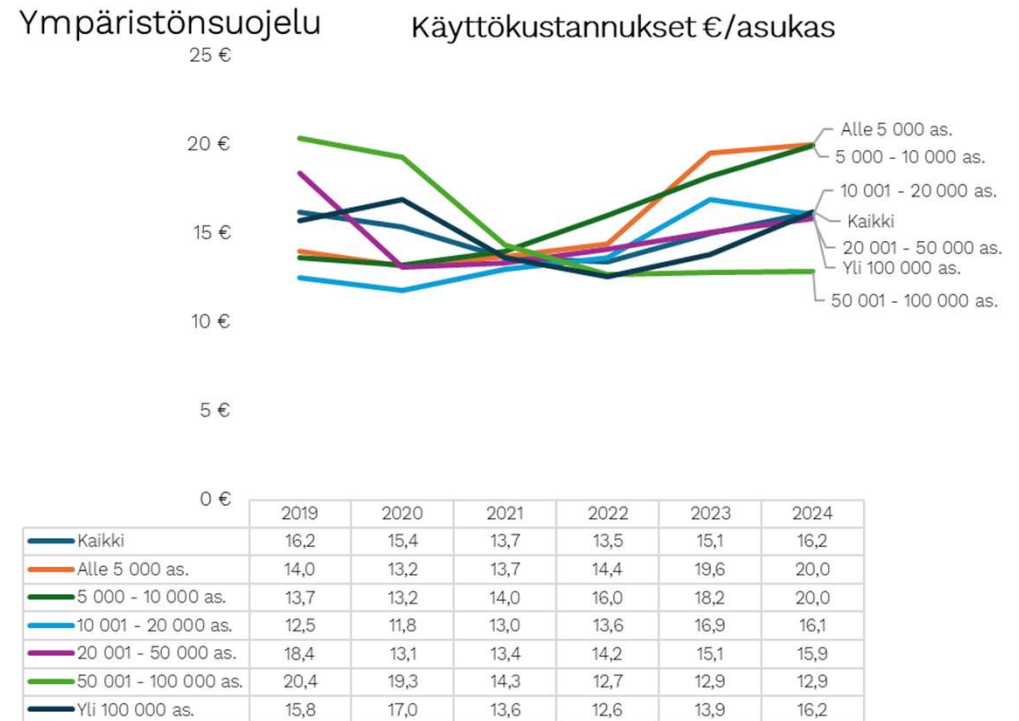
Kenen taholta painostusta on koettu?

Yleistä tilastotietoa ympäristönsuojelusta

Käyttökustannukset asukasta kohti koko maassa

- Kuntien käyttötaloustilastossa ympäristönsuojelun käyttökustannukset* asukasta kohti olivat vuonna 2024 noin 16 euroa.
- **Käyttökustannukset olivat suurimmat alle 10 000 asukkaan kunnissa, noin 20 €/asukas.**
 - Ero eri kuntakokoluokkien välillä ovat kuitenkin suhteellisen pieniä.

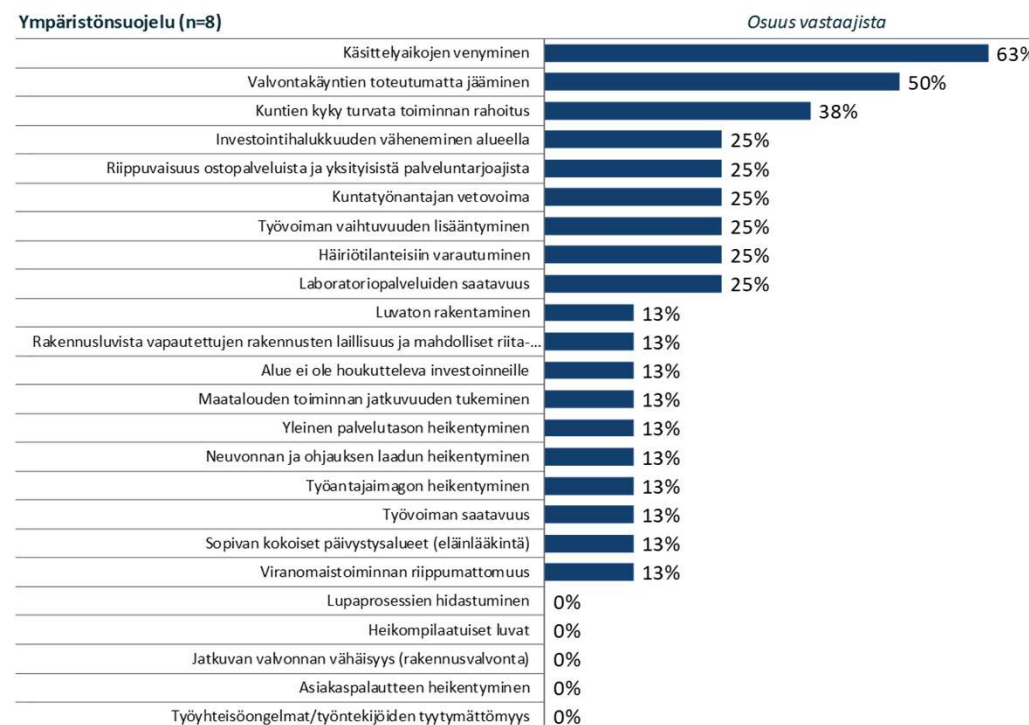
*Käyttökustannukset=toimintakulut + poistot + vyörytyskulut -
vyörytystuotot

Lähde: Valtionkonttori

Ympäristönsuojelun nykytila KEVI2030-kunnissa

- Keskimäärin KEVI2030 **hankekunnissa ympäristönsuojelu toteutetaan varsin pienissä yksiköissä**. Suuremman poikkeuksen tähän tekee vain Kuopion ja Suonenjoen yhteinen yksikkö sekä Keski-Savon ympäristötoimi.
- Nilakan yhteistoiminta-alueen resurssi on vain yksi henkilötyövuosi ja Rautavaara ostaa palvelun kokonaan Kuopiolta
 - Suurin piirtein yhtä suuri osuus hankekunnista kuuluu, jonkin kuntayhteistyön piiriin kuin koko maassa keskimäärin.
- Huomionarvoista on myös, että muutamassa hankekunnassa on yhä käytössä **rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun yhdistelmävirka**. Tällainen positio on erittäin vaikea hoitaa jo pelkän lainsäädännön seuraamisen ja omaksumisen näkökulmasta.
- Hankkeessa toteutetussa kyselyssä ympäristönsuojelun yksiköt pitivät keskimäärin nykyistä resurssointia usein riittävänä. **Siitä huomitta toiminnan jatkuvuuden varmistamisen näkökulmasta toiminta ei ole yhden henkilöiden yksiköissä kestävällä pohjalla.**
- Jos rakennusvalvonta ohjataan lainsäädännöllä isompiin yksiköihin, niin tässä yhteydessä olisi **luontevaa tarkastella uudestaan myös ympäristönsuojelun jatkuvuuden varmistamista ja mahdollisesti rakenteellisia yhteistyöratkaisuja rakennusvalvonnan kanssa**.
 - Huom. Paine rakennusvalvonnasta lausuntojen muodossa**
- Hankkeessa toteutetun kyselyn mukaan, ympäristönsuojelun osalta nähtiin **riskinä, että käsittelyajat venyvät ja valvontakäyntejä voi jäädä toteuttamatta**, jos toiminta jatkuu nykyisten organisaatioiden varassa.

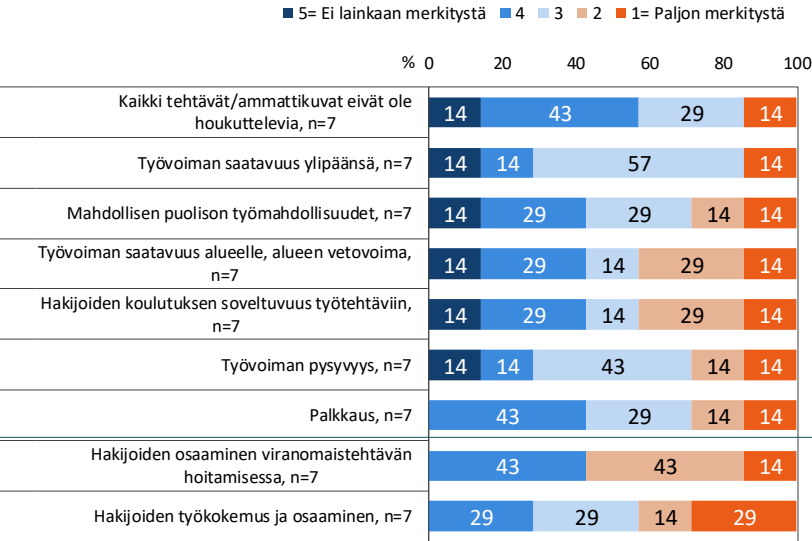
Minkä asioiden osalta arvioitte **haasteiden ja riskien** kasvavan vuoteen 2030 mennessä, jos viranomaistoiminnoissa jatketaan nykyisillä organisaatioilla?

Ympäristönsuojelu: Työvoima

- Ympäristönsuojelussa on ensisijaisesti lisätty työnjoustoja työvoiman saatavuuden ja pysyvyyden varmistamiseksi. Lisäksi perehdytystä ja työnohjausta on kehitetty
- Huomattavan suuri osuus ei ole nähnyt tarvetta erityisiin toimenpiteisiin ja vastausten perusteella työvoimaa on ainakin jokseenkin hyvin saatavilla. Samalle työvoimalla on kuitenkin kasvavaa kysyntää yksityisellä sektorilla vihreän siirtymän investointien kasvun myötä.
 - Osa alueista ei ole riittävän vetovoimaisia kyselyn perusteella. Erot tässä ovat suuria Pohjois-Savon sisällä
 - Palkkaus ei nouse samalla tavalla haasteeksi kuin rakennusvalvonnassa. Tehtävien sisällöt ovat taaskin vähiten haaste, toisin kuin rakennusvalvonnassa.
 - Samoin kuin rakennusvalvonnassa hakijoiden osaaminen ja työkokemus sekä viranomaistehtävän hoitoon soveltuva osaaminen on osalle toimijoista haaste.
 - Yhden henkilön/pieneen yksikköön rekrytoitaessa, valittavalta henkilöltä vaaditaan lähtökotaisesti kokemusta alalta ja kattavaa osaamista

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu (n=7)

Osuus vastaajista

Yhteistyön hyötyjä

- Palvelun turvaaminen kaikissa tilanteissa: lomien sijaistaminen, haavoittuvuuden vähentäminen (sairasloma, äkillinen poissaolo), kausivaihtelut
- Palveluiden tasalaatuisuuden ja katkottomuuden varmistaminen.
- Isompi henkilömäärä: Esteellisyystilanteissa henkilön vaihto, asiat eivät henkilöidy, vaativissa asioissa/erityishankala asiakas kollegoiden tuki
- Laajempi asiantuntemus, erikoistuminen ja erityisosaaminen, asiakaspalvelun laatu
- Toimielinkäsittelyn sujuvuus, isolla alueella asioita käsittelyssä riittävän usein, osaaminen kasvaa myös toimielimessä
- Säästöt: Yhteinen hallinto, ohjelmistot, välineet, koulutukset, prosessien ja toimintatapojen kehittäminen (tehokkuus ja laatu)
- Yhtenäiset toimintatavat ja tulkinnot
- Yhteishankkeet
- Työnantajan houkuttelevuus, ei kilpailla samoista osaajista
- Perekäytös, tiedon siirto eläköitymisissä
- Viranomaistoiminnan riippumattomuuden turvaaminen

Tavoitetila

- Vuonna 2030 selvityskunnissa ei ole rakennusvalvonnan ja ympäristösuojelun yhdistelmävirkoja.
- Vuonna 2030 selvityskunnissa ei ole yhden henkilön yksiköitä ympäristösuojelussa.
- Suunniteltaessa ympäristösuojelun kuntayhteistyötä on tarkoituksenmukaista pohtia rakennusvalvonnan sijoittamista samaan yksikköön.
- Jokainen selvitysalueen kunta selvittää oman tilanteensa ympäristösuojelun suhteen vuoden 2026-27 aikana ja ryhtyy/ei ryhdy jatkotoimenpiteeseen.

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuolto yhteistoiminta-alueilla

Pohjois-Savossa viisi ympäristöterveydenhuollon yksikköä.

Kuopio ostaa eläinlääkinnän Siilinjärveltä, mutta Karttulan eläinlääkinnän Tervosta, Siilinjärvi ostaa Kuopion kilpailuttaman pieneläinpäivystyksen koko yhteistoiminta-alueelle

MAL-kunnat (Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Siilinjärvi, Suonenjoki ja Tuusniemi) kuuluvat neljään eri YTH-valvontayksikköön.

Yksikön minimikoko (10 htv) on määrätty lakitasolla.

Kuva: Matti Ruokolainen, sisältää Maanmittauslaitoksen kuntapohjaiset hallinnolliset aluejaot 02/2023 aineistoa

Iisalmen kaupunki/
Ympäristöterveyspalvelut
ymparistoterveydenhuolto@iisalmi.fi
elainlaakinta@iisalmi.fi

Siilinjärven ympäristöterveyspalvelut
ymparistoterveyspalvelut@siilinjärvi.fi

Kuopion kaupunki/
Ympäristöterveydenhuolto
ymparistoterveys@kuopio.fi

Tervon kunnan
ympäristöterveyspalvelut
ymparistoterveys@tervo.fi

Keski-Savon ympäristötoimi
terveysvalvonta@leppavirta.fi
elainlaakarit@leppavirta.fi

Ympäristöterveydenhuollon toiminnan kuvaus selvitysalueella

FCG.

Eläinlääkintähuolto

- **Ympäristöterveydenhuollon nykytila poikkeaa paljon toisistaan selvitysalueella eläinlääkinnässä.** Siilinjärven yhteistoiminta-alueella on parhaat eläinlääkinnän resurssit ja se on vetovoimainen työnantaja. Tervon aluetta voi luonnehtia altavastaajaksi työvoimasta kilpailtaessa sekä vakituisen työvoiman että sijaisten osalta. **Erot eläinlääkinnän kustannuksissa ovat suuria alueiden kesken.** Tervon alueella esimerkiksi palveluverkko on varsin kattava ja päivystysalueita kaksi.
- **Kaikilla yhteistoiminta-alueilla palvelutyytyväisyys on korkealla tasolla.** Myös ostopalvelun (Evidensia) asiakastyytyväisyys on lähes yhtä korkealla tasolla kuin kunnallisessa palvelussa.
- **Alueiden välillä on huomattavia eroja pieneläinten vastaanottokäynneissä virka-aikana sekä absoluuttisesti mutta etenkin suhteutettuna asukaslukuun.** Tervon alueella on potilaskäyntejä kaikista eniten. Osin tätä selittää, että alueella ei ole yksityistä palveluntarjontaa toisin kuin muilla alueilla.
- Keski-Savo tuottaa itse kaikkien eläinten päivystyspalvelut yhdellä päivystysalueella. Tervon alueella päivystysalueita on kaksi. Evidensia tuottaa pieneläinten päivystyspalvelut Kuopiolle ja Siilinjärven yhteistoiminta-alueella. Lisäksi Evidensia tuottaa pieneläinten takapäivystyksen Keski-Savolle.
- **Evidensian rooli palveluntuottajana on merkittävä osana lakisääteisten tehtävien hoitamista.**

Terveydensuojelu- ja elintarviketurvallisuus

- **Ympäristöterveydenhuollon nykytila poikkeaa paljon toisistaan myös elintarviketurvallisuudessa ja terveydensuojelussa.** Kuopiossa on selvästi vahvin yksikkö tällä osa-alueella ja tarkastajat ovat pystyneet erikostumaan ja kollegiaalista tukea on laajasti. Siilinjärven yhteistoiminta-alueella pystytään osittain muodostamaan työskentelypareja kullekin erikoisalalle.
- **Keski-Savossa ja Tervon alueella tarkastajien erikoistumismahdollisuudet ovat melko rajalliset.** Näillä kahdella alueella tarkastajat tekevätkin sekä terveydensuojeluun että elintarviketurvallisuuteen liittyviä tehtäviä.
- Pienissä yksiköissä pidemmät poissaolot näkyvät heti valvontakohteiden tarkastusmäärissä.
- Asiakkaiden palvelutyytyväisyyttä ei ollut mahdollista mitata tämän hankkeen puitteissa, mutta haastatteluaineiston perusteella **ei ilmennyt mitään erityisen hälyttävää tai toistuvaa negatiivisen palautteen lähdeä.**

Yhteistyörakenteet ympäristöterveydenhuollossa (eläinlääkintä)

Keskinäisriippuvuuksia toiminnallisella tasolla paljon jo nykytilassa!

Kaikki yhteistoiminta-alueet kilpailevat samasta työvoimasta

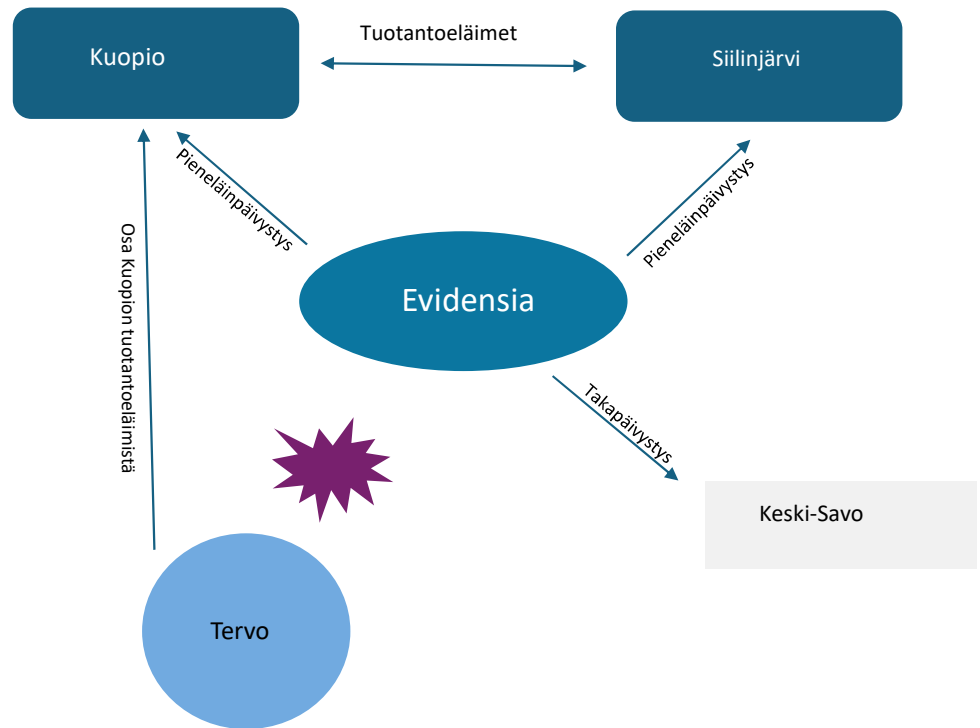
-Aiheuttaa lisäkustannuksia
- Työvoimaa "valuu" muilta toimijoilta Kuopioon

Riippuvuus yksityisestä palvelutuottajasta pieneläinpäivystyksessä, käytännössä monopoliasema, asiakasmaksut kohonneet

Pienimmällä yhteistoiminta-alueella yhdenkin kunnan irtaantuminen alueesta aiheuttaisi alueen purkaantumisen

Nykyiseen toimintamalliin liittyy useampi periaatteellinen kysymys. Kuopio ei pysty Suomen tuotantoeläinvaltaisimpana kaupunkina vaikuttamaan esimerkiksi palvelutasoonsa ja palvelun hinnoitteluun

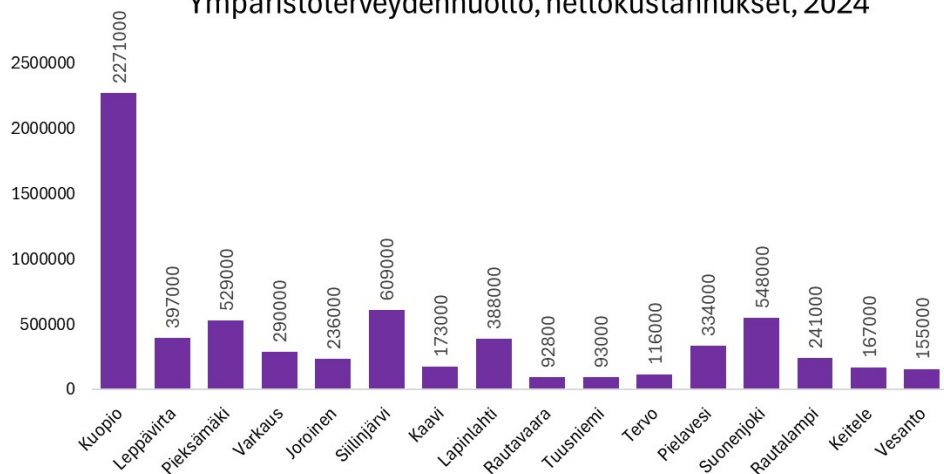
Alueella ei vallitse tosiasiallista kilpailuasetelmaa yksityisten palveluntarjoajien kesken

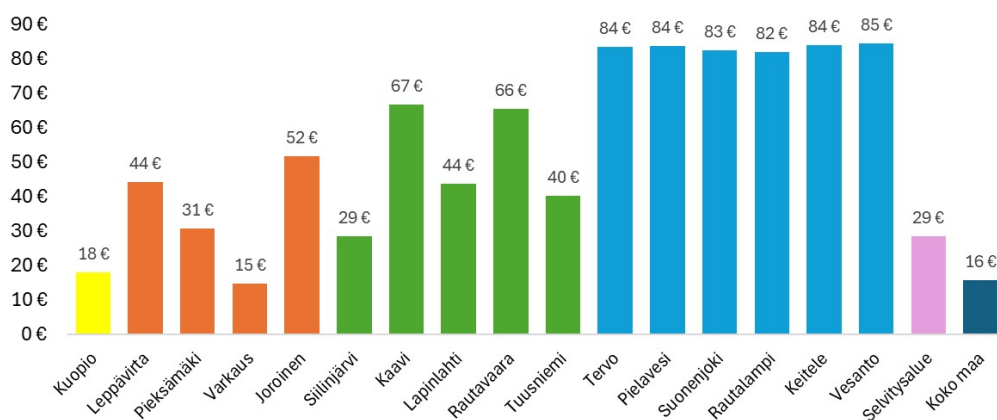
Ympäristöterveydenhuolto yhteensä, nettokustannukset

- **Ympäristöterveydenhuollon yhteen lasketut nettokustannukset** olivat vuonna 2024 selvitysalueella 6 640 000 €, selvitysalueen asukasta kohti tämä on 29 €.
- Kunnittain vaihteluväli oli 15€/asukas - 85 €/asukas vuoden 2024 asukasluvun mukaan laskettuna.
- Koko maassa kustannukset ovat asukasta kohti pienemmät, selvitysalueella kustannuksia nostavat tuotantoeläinten suuri määrä.

Ympäristöterveydenhuolto, nettokustannukset, 2024

Ympäristöterveydenhuolto, nettokustannukset €/asukas, 2024

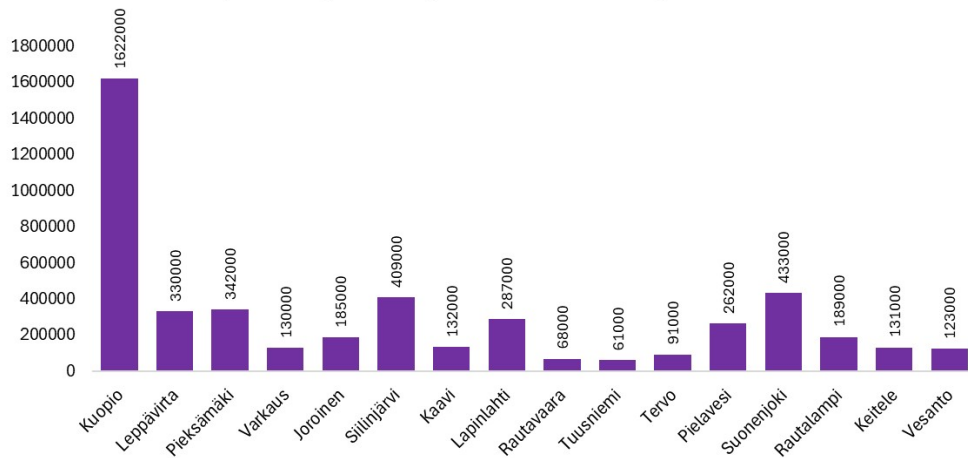
Lähde: Kuntien ilmoittamat luvut

Kohdentamattomat nettokustannukset on jaettu eläinlääkäripalveluille ja muulle ympäristöterveydenhuollolle 50/50.

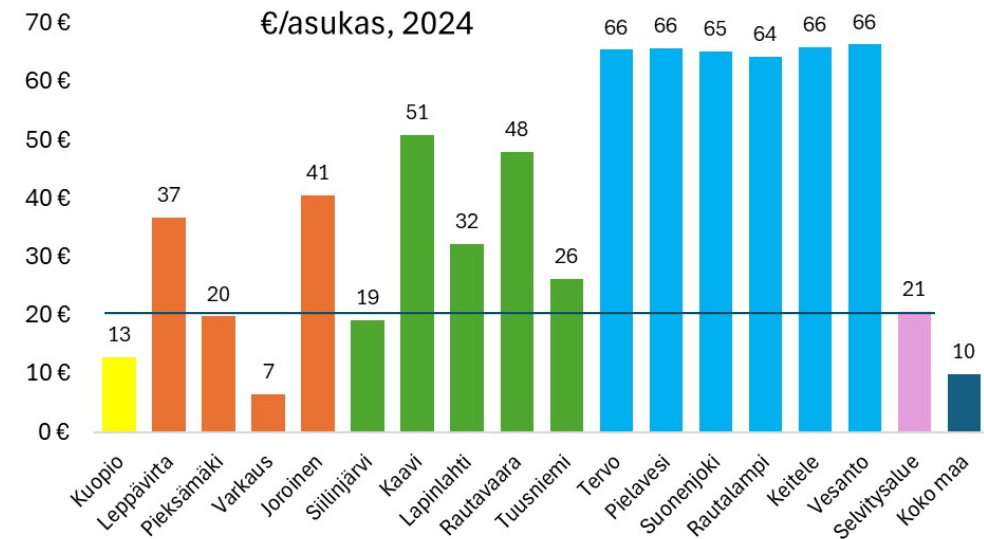
Eläinlääkäripalvelujen kustannukset

- Eläinlääkäripalvelujen **nettokustannukset** olivat vuonna 2024 selvitysalueella yhteensä 4 785 000 €.
- Kunnittain vaihteluväli oli noin 7€/asukas - 66 €/asukas vuoden 2024 asukasluvun mukaan laskettuna.

Eläinlääkäripalvelut yhteensä, nettokustannukset, 2024

Eläinlääkäripalvelut yhteensä, nettokustannukset

Lähde: Kuntien ilmoittamat luvut

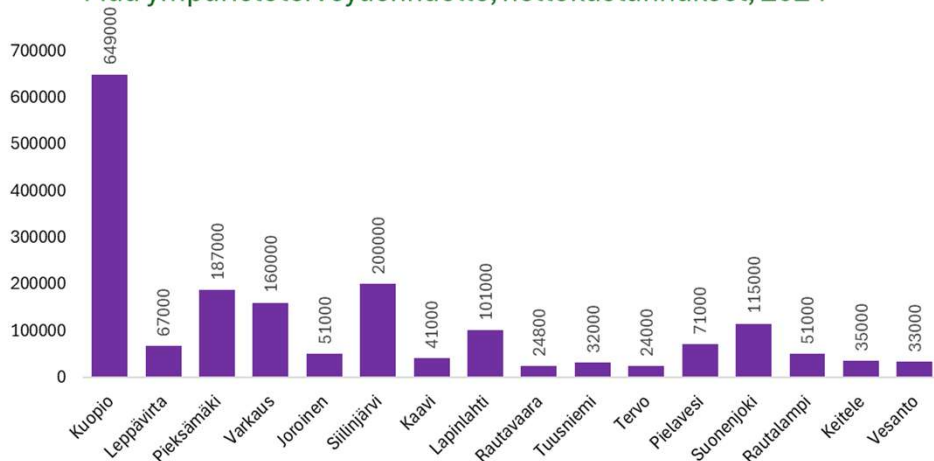
Kohdentamattomat nettokustannukset on jaettu eläinlääkäripalveluille ja muulle ympäristöterveydenhuollolle 50/50.

*Käynneissä mukana tuotantoeläinten päivystys ja virka-ajan käynnit ja pieneläinten päivystyskäynnit

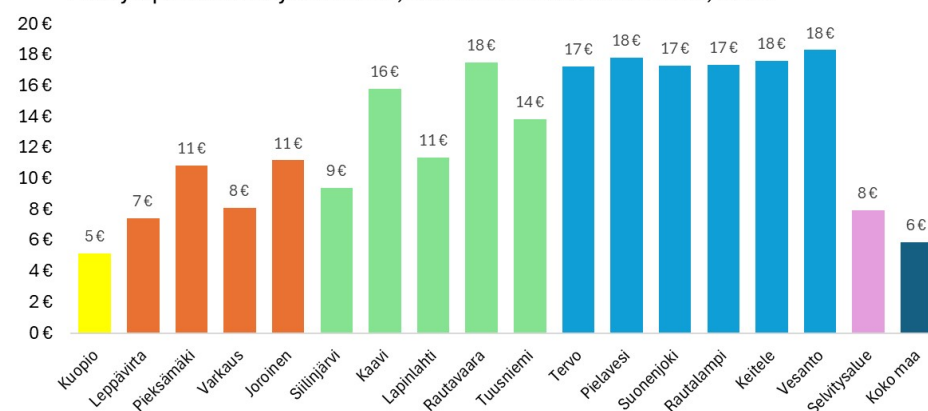
Terveydensuojelu – ja elintarviketurvallisuus/ nettokustannukset

- **Muun ympäristöterveydenhuollon nettokustannukset** olivat vuonna 2024 selvitysalueella yhteensä 1 842 000 €.
- Kunnittain vaihteluväli oli noin 5€/asukas - 18 €/asukas vuoden 2024 asukasluvun mukaan laskettuna.
- Nettokustannukset on laskettu myös valvontakohteita (kohdetoimintoja) kohti. Koko selvitysalueella kustannus valvontakohdetta kohti oli keskimäärin 281 €.
- Mukana eivät ole peltoviljely eikä parturi- ja kampaamo toiminta.

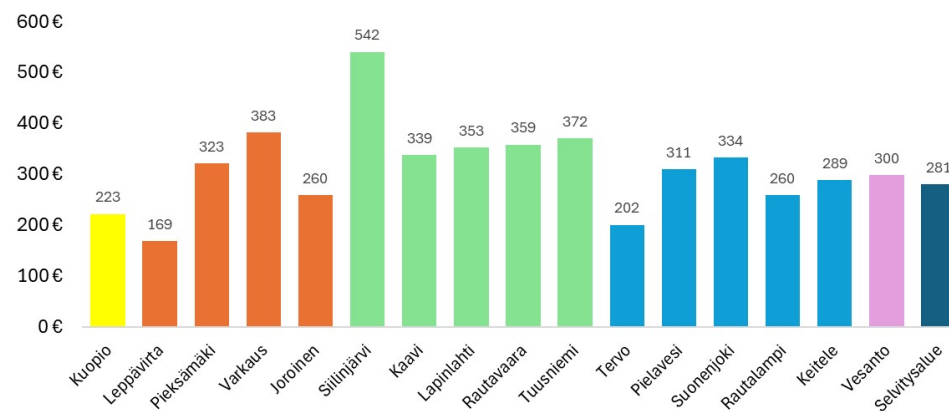
Muu ympäristöterveydenhuolto, nettokustannukset, 2024

Muu ympäristöterveydenhuolto, nettokustannukset €/asukas, 2024

Muu ympäristöterveydenhuolto, nettokustannukset €/valvontakohde 2024

Lähde: Kuntien ilmoittamat luvut

Kohdentamattomat nettokustannukset on jaettu eläinlääkäripalveluille ja muulle ympäristöterveydenhuollolle 50/50.

- **Ympäristöterveydenhuollon kehittämisessä ei löytynyt muita rakenteellisia kehittämisvaihtoehtoja kuin koko selvitysalueen laajuinen yhteinen yksikkö.**
 - Hankkeessa ei ole tunnistettu mahdollisuuksia yhdistellä vain osittain nykyisiä ympäristöterveydenhuollon toimijoita. **Mikään taho ei ole myöskään esittänyt vaihtoehtoista mallia.**
- **Yhteisen yksikön vaihtoehtona on jatkaa nykyisillä rakenteilla ja pyrkiä saavuttamaan parempia sopimuksia yksityisten palveluntuottajien kanssa sekä kehittää muita sopimusmenettelyitä kuntien kesken ja päivittää yhteistyösopimusten sisältöä.**
- **Osa alueista hyötyisi yhteisestä yksiköstä enemmän kuin toiset.** Toisaalta yhdenkään alueen tilanne ei heikentyisi nykyisestä.
 - Siilinjärven alueella hyödyt eläinlääkinnän osalta jäisivät osittain suhteellisen pieniksi, mutta muussa ympäristöterveydenhuollossa osaaminen kasvaisi. Pieneläinten omistajilta perittävät päivystysmaksut pienenisivät.
 - **Keski-Savo ja Tervon alue hyötyisivät laajasti yhteisestä yksiköstä, koska se korjaisi nykyisiä yksiköiden pienuudesta johtuvia haasteita.** Lisäksi Keski-Savo pääsisi irtautumaan erittäin kalliista takapäivystyssopimuksesta Evidensian kanssa.
 - Kuopiolle yhteinen yksikkö antaisi mahdollisuuden vaikuttaa omaan palvelutuotantoon ja katkaisisi vahvan riippuvuuden Evidensian kanssa sekä takaisi pieneläinten omistajille kohtuulliset päivystysmaksut.
- **Yhteisen yksikön edellytys on, että Kuopioon perustetaan korkealaatuinen pieneläinklinikka, josta tarjotaan pieneläinten päivystyspalvelut.** Tarkoituksenmukaista voisi olla jättää pieneläinpäivystys myös Tervon alueelle, jossa voitaisiin siirtyä yhteen päivystysalueeseen. Myös Keski-Savossa jatkuisi nykyinen päivystystoiminta ja Kuopion toimipiste vastaisi nykyistä Evidensian takapäivystystä. **Potilaita pystyttäisiin ohjaamaan suoraan Kuopioon, jos päivystäjä on estynyt muilla alueilla tai tapaus edellyttää paremmin varustellun klinikan välineistöä.**
- **Kunnallinen yhteistyöjärjestely parantaisi Tervon alueella ja Keski-Savossa edellytyksiä eläinten hoidolle** (välineistö Kuopion klinikalla). Lisäksi Kuopion ja Siilinjärven yhteistoiminta-alueen pieneläinten omistajilta perittävät päivystysmaksut pienenisivät.

Toiminnan kehittäminen

- Yleisesti yhteisen yksikön hyödyt on tunnistettu. Haasteet liittyvät pitkälti uuden yksikön toiminnan järjestämiseen ja siihen, miten paljon se muuttaisi toiminnan nykyistä luonnetta. **Terveysvalvonnan- ja elintarviketurvallisuuden osalta yhteistyön nähdään pääosin vain positiivisena. Näiden toimintojen osalta ei ole tunnistettu selkeitä suuria uhkia tai riskejä liittyen suurempaan yksikköön.**
- **Tarkoituksena on pitää operatiivisella tasolla vaikutukset käytännön työhön maltillisina.** Päivystysalueita ei lähtökohtaisesti ryhdyttäisi muuttamaan. Ajan myötä voitaisiin kuitenkin optimoida päivystysalueita huomioiden muuttuvat tarpeet ja toimintaympäristön muuttuminen
- Yhteinen yksikkö parantaisi selvästi kykyä vastata kriisitilanteeseen koko alueella huomattavasti nykyistä paremmin.
- **Esitetty yhteistyömalli mahdollistaisi omat esimiehet eläinlääkinnälle ja muulle ympäristöterveydenhuollolle.**
- Esitetystä mallissa ei ole tarkoituksena vähentää nykyistä henkilöstöä. Eläinlääkäreitä ja eläintenhoitajia pitäisi palkata lisää. Kaikkia nykyisiä ympäristöterveydenhuollon johtajien virkoja ei tarvittaisi.
- **Yksi mallin keskeinen hyödyistä olisi se, että alueen sisäinen kilpailu eläinlääkäreistä loppuisi.** Tämä vähentäisi työpanosta, joka nykyisellään kuluu rekrytointeihin ja sijaisten etsimiseen. Johdon työpanosta vapautuisi siten toiminnan kehittämiseen ja työntekijöiden tukemiseen.
- Kokonaisuutena malli vaikuttaisi noin nykyiseen 70:een ympäristöterveydenhuollon ammattilaiseen. Uudessa yksikössä työntekijöitä olisi reilu 80 henkilöä.

	Terveys- suojelu	Elintarvike- toimiala	Tupakka- toimiala	Muu Yhteensä	Eläinlääkärit	Valvonta eläinlääk	Eläinlääkintä Yhteensä	toimisto	Johto	Kaikki
Keski-Savo	3,6	3,6	0,4	7,5	5,1	2,0	7,1	0,8	1,0	16,4
Kuopio	5,3	5,8	0,5	11,6	0		0,0	1	1	13,6
Siilinjärvi	4,0	2,3	0,2	6,4	13,6	4,0	17,6	1,6	1	26,6
Tervo	1,9	1,9	0,25	4,0	9	1,0	10,0	0,8	1	15,8
Yhteensä	14,7	13,5	1,3	29,5	27,7	7,0	34,7	4,2	4,0	72,4

Ympäristöterveydenhuolto: Kunnallinen yhteistyöjärjestely

Hyödyt ja mahdollisuudet

Paremmat mahdollisuudet oman palvelutotantton ohjaukseen (Osa kunnista)

Paremmat mahdollisuudet oman kustannuskehityksen hallintaan

Vahvemmat yksiköt ja palvelun jatkuvuuden turvaaminen

Riittävän erikoistuminen saavuttaminen rereydensuojelussa- ja elintarviketurvalli

Matalammat palvelumaksut päivystyaikaan loppuasiakkaille (eläinlääkintä)

Paremmat mahdollisuudet laadukkaaseen johtamiseen

Riippuvuuden vähentyminen yksityisestä palvelutarjonnasta

Kustannussäästöt nykytasoon verrattuna

Henkilöstön jaksamisen edellytysten parantuminen

Paremmat mahdollisuudet vastata epidemioihin jne, (huoltovarmuus)

Kilpailun väheneminen samasta työvoimasta (eläinlääkintä)

Työvoiman saatavuus ja pysyvyys, isomman yksikön mahdollisuudet

Nykyisten sopimusten seurannan poistuminen

Valvontaeläinlääkäreiden parityöskentelyn varmistaminen

Haasteet

Palvelutytytyväisyyden ylläpito nykyisellä tasolla kaikkialla yhteistoiminta-alueilla

Rekrytointien onnistuminen ja työvoiman saatavuus pieneläinklinikalle

Toiminnan etääntyminen kunnista

Oikeudenmukaisen kustannusjaon saavuttaminen

Paikkajako luottamuselimessä

Haitat

Osa työnkuvista muuttuu eläinlääkintähuollossa

Osa eläinlääkäreistä ei ole välttämättä kiinnostunut työskentelemään uudessa yhteistyöjärjestelyssä

Yksittäisen kunnan päätösvallan pieneneminen luottamuselimessä

Palvelumaksujen kasvu osalla nykyisistä yhteistoiminta-alueista

Riskit

Palveluverkon supistuminen ajan myötä

Kuopion pieneläinklinikan vetovoimaisuus työnantaja

Uuden eläinlääkintälinikan tulkinta ja vaikutukset

Lainsäädännön kehittyminen jatkossa

Evidensia haastaa kunnallisen yhteistyömallin viemällä asian tuomioistuimeen

Korkeimman sairaalatason palveluiden häviäminen alueelta (Eläinlääkintä)

Asiakkaiden hakeutuminen Kuopion klinikalle

Oman palvelutuotannon kustannukset ja kustannusrakenne 1.

- Oman palvelutuotannon odotetut kustannukset ja kustannusrakenne on esitetty asiantuntija-arviona. **Laskelmiin on sisällytetty vain sellaiset säästöt ja tulot, joille voidaan antaa suhteellisen luotettava euromääräinen lukuarvo.** Suurimmat epävarmuudet laskelmissa liittyvät Kuopioon perustettavan pieneläinklinikan vuotuisiin käyttökuluihin sekä maksutulojen kasvuun ajan myötä
- Suurimmat kuntakohtaiset maksuosuuksien muutokset toteutuisivat Keski-Savossa ja Tervon yhteistoiminta-alueella. **Keski-Savossa syy tähän on huomattavasti pienentyvät eläinlääkinnän kustannukset, kun kalliista takapäivystyksestä Evidensian kanssa siirryttäisiin omaan palvelutuotantoon.**
- Tervon yhteistoiminta-alueella maksuosuuksien muutokset ovat osin huomattavan suuria. Tämä johtuu siitä, että poiketen muista yhteistoiminta-alueista kuntalaskutus on perustunut pelkkään asukaslukuun. Siirryttäessä eläinlääkinnässä kokonaan ja muussa ympäristöterveydenhuollossa pääosin suoriteperusteiseen laskutukseen, ovat muutokset luonnollisesti suuria. Laskutus muuttuu oikeudenmukaisemmaksi ja perustuu selvemmin kullekin kunnalle suunnattuun työpanokseen. Vaikka kaikkien kuntien yhteistä ympäristöterveydenhuoltoa ei perustettaisi, on varsin perusteltua, että Tervon alueella kustannusjaon perusteita muutetaan nykyisestä.
- Vaihtoehto B. Kuntien yhteinen kilpailutus** kiireellisestä pieneläinhoidosta. Jos seuraavalla kilpailutuskierröksellä pieneläinpäivystyksen hinta saataisiin vastaamaan esimerkiksi PapuVetin Tampereen ja Turun sopimuksia, olisi pieneläinpäivystys yksityisen palveluntarjoajan tuottama saman hintainen tai halvempi kuin oma palvelutuotanto. Asiaan liittyy kuitenkin merkittäviä epävarmuuksia. Tampereella ja Turussa asiakaskunta lähialueineen on noin 2,5 kertainen Kuopioon nähden. Toiminnan kannattavuus perustuu pitkälti päiväaikaisiin yksityisasiakkaisiin. Lisäksi on mahdollista, että PapuVet on hinnoitellut Turun ja Tampereen pieneläinpäivystyksen sopimukset selvästi painottaen Evidensian haastamista markkinoilla.

Eläinlääkintä oma tuotanto		
Kustannukset	Hinta	
Eläinlääkärit	360 000	Lähtökohtana 5 uutta eläinlääkärinä. Sisältää päivystyskorvaukset.
Hoitajat	200 000	5-6 hoitajaa
Kuopion pieneläinklinikan vuotuiset käyttökulut (vuokra, sähkö, lämmitys) vesi jne.)	240 000	
Poistot investoinneista (Investoinnit katsottava erikseen)	20 000	
Palkkaharmonian kustannusvaikutus	20 000	
Yhteensä	840 000	

Säästöt/tulot.		
Maksutulot	200 000	Kasvaa kun polttilasmäärä vakiintuu ja maksuja on kerättävä kunnalle (lainsäädäntö). Kasvu mahdollisesti 50 %
Nykyinen Siilinjärvi-Kuopion sopimus Evidensian kanssa	700 000	
Keski-Savon takapäivystys	270 000	
Yhden päivystysalueen lakkautus (Tervon alueelta)	100 000	
Vehmersalmi lakkautus	15 000	
Yhteensä	1 285 000	

Kustannukset	840 000
Säästöt/Tulot	1 285 000
Erotus	445 000

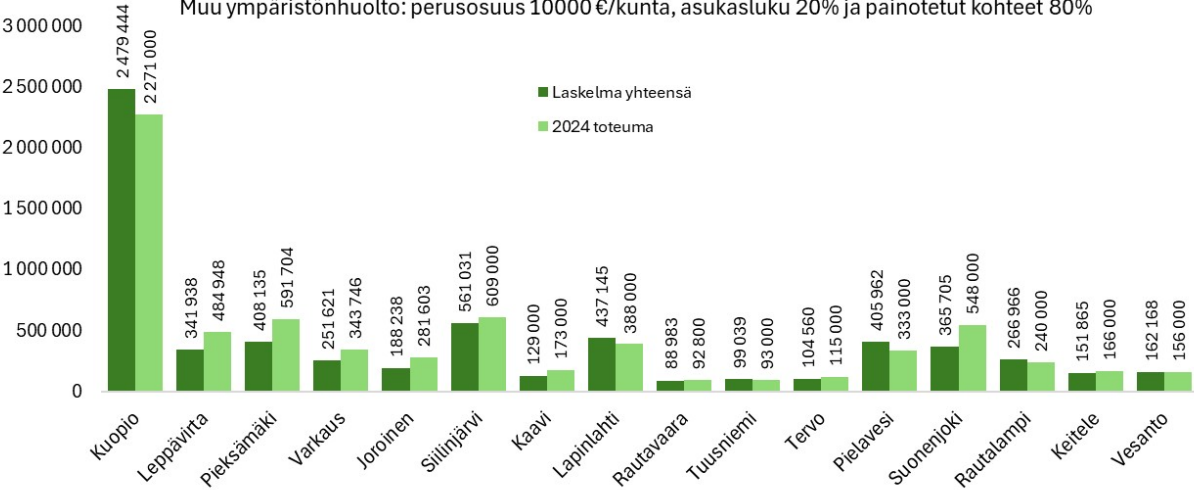
Ympäristönterveyydenhuolto yhteensä, laskelma 2.

Perusosuus 10 000 €

- Tässä laskelmassa **eläinlääkäripalvelujen kustannukset*** on jaettu painotettujen käyntien mukaan. Arvioitu kustannussäästö on 445 000 €.
- Muussa ympäristöterveydenhuollossa perusosuus on 10 000 €/kunta, asukasluvun painoarvo on 20 % ja painotettujen valvontakohteiden¹ 80 %.
- Ympäristöterveydenhuollon nettokustannusten muutoksen vaihteluväli olisi tässä laskelmassa -33 % (Suonenjoki) +22 % (Pielavesi).

Ympäristöterveydenhuolto, nettokustannukset 2024 taso*

Eläinlääkäripalvelut: asukasluku 0% ja painotetut käynnit 100%
Muu ympäristönhuolto: perusosuus 10000 €/kunta, asukasluku 20% ja painotetut kohteet 80%

Ympäristöterveydenhuolto, nettokustannukset 2024 taso*

Eläinlääkäripalvelut: asukasluku 0% ja painotetut käynnit 100%
Muu ympäristönhuolto: perusosuus 10000 €/kunta, asukasluku 20% ja painotetut kohteet 80%

	Kuopio	Leppävirta	Pieksämäki	Varkaus	Joroinen	Siilinjärvi	Kaavi	Lapinlahti	Rautavaara	Tuusniemi	Tervo	Pielavesi	Suonenjoki	Rautalampi	Keitele	Vesanto	Selvitysalue
Perusosuus	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	160 000
Asukasluvun mukaan	182 822	13 051	24 991	28 615	6 622	30 943	3 767	12 897	2 056	3 362	2 019	5 790	9 648	4 270	2 888	2 619	336 360
Suoritteiden mukaan	2 286 622	318 887	373 144	213 006	171 616	520 088	115 233	414 248	76 928	85 677	92 541	390 171	346 056	252 696	138 978	149 550	5 945 440
Laskelma yhteensä	2 479 444	341 938	408 135	251 621	188 238	561 031	129 000	437 145	88 983	99 039	104 560	405 962	365 705	266 966	151 865	162 168	6 441 800
2024 toteuma	2 271 000	484 948	591 704	343 746	281 603	609 000	173 000	388 000	92 800	93 000	115 000	333 000	548 000	240 000	166 000	156 000	6 886 800
Erotus	208 444	-143 010	-183 568	-92 124	-93 364	-47 969	-44 000	49 145	-3 817	6 039	-10 440	72 962	-182 295	26 966	-14 135	6 168	-445 000
Erotus %	9 %	-29 %	-31 %	-27 %	-33 %	-8 %	-25 %	13 %	-4 %	6 %	-9 %	22 %	-33 %	11 %	-9 %	4 %	-6 %

¹Alkutuotanto painoarvo 0,3, talousvesi 2,0, muut 1. Peltoviljely ja parturi- ja kampaamotoiminta eivät ole mukana.
*Vuoden 2024 toteuma, johon eläinlääkäripalveluissa on lisätty Keski-Savon alueelle 250 000 € takapäivystyksen kustannusten nousua 2025. Nämä kustannukset on jaettu Keski-Savon kunnille takapäivystyksen käyntien perusteella.

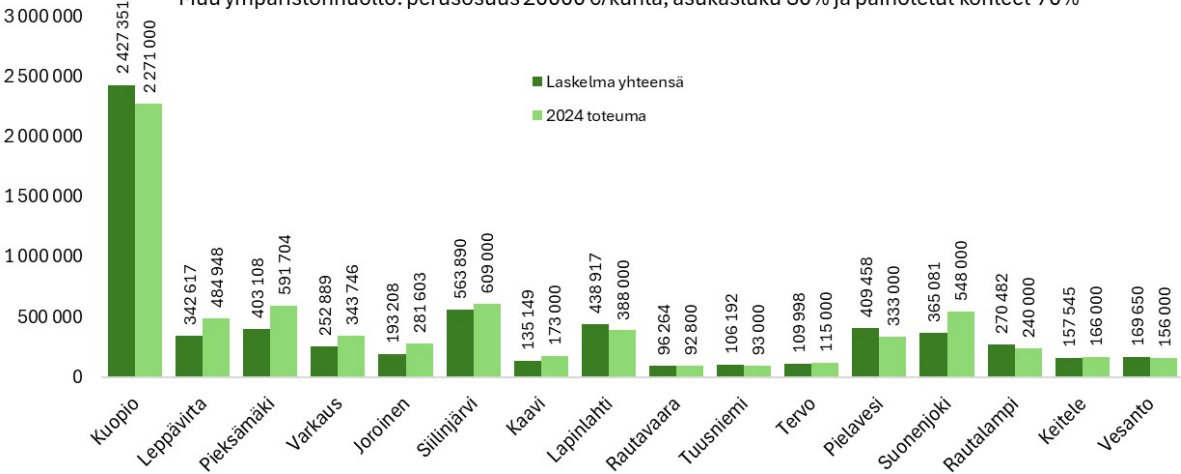
Ympäristöterveydenhuolto yhteensä, laskelma 3.

Perusosuus 20 000 €

- Tässä laskelmassa **eläinlääkäripalvelujen kustannukset*** on jaettu painotettujen käyntien mukaan. Arvioitu kustannussäästö on 445 000 €.
- Muussa ympäristöterveydenhuollossa perusosuus on 20 000 €/kunta, asukasluvun painoarvo on 30 % ja painotettujen valvontakohteiden¹ 70 %.
- Ympäristöterveydenhuollon nettokustannusten muutoksen vaihteluväli olisi tässä laskelmassa -33 % (Suonenjoki) +23 % (Pielavesi).

Ympäristöterveydenhuolto, nettokustannukset 2024 taso*

Eläinlääkäripalvelut: asukasluku 0% ja painotetut käynnit 100%
Muu ympäristönhuolto: perusosuus 20000 €/kunta, asukasluku 30% ja painotetut kohteet 70%

Ympäristöterveydenhuolto, nettokustannukset 2024 taso*

Eläinlääkäripalvelut: asukasluku 0% ja painotetut käynnit 100%
Muu ympäristönhuolto: perusosuus 20000 €/kunta, asukasluku 30% ja painotetut kohteet 70%

	Kuopio	Leppävirta	Pieksämäki	Varkaus	Joroinen	Siilinjärvi	Kaavi	Lapinlahti	Rautavaara	Tuusniemi	Tervo	Pielavesi	Suonenjoki	Rautalampi	Keitele	Vesanto	Selvitysalue
Perusosuus	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	320 000
Asukasluvun mukaan	248 144	17 714	33 920	38 839	8 989	41 998	5 112	17 505	2 790	4 563	2 741	7 859	13 096	5 796	3 920	3 554	456 540
Suoritteiden mukaan	2 159 208	304 903	349 188	194 050	164 219	501 891	110 037	401 412	73 474	81 628	87 257	381 599	331 985	244 686	133 626	146 096	5 665 260
Laskelma yhteensä	2 427 351	342 617	403 108	252 889	193 208	563 890	135 149	438 917	96 264	106 192	109 998	409 458	365 081	270 482	157 545	169 650	6 441 800
2024 toteuma	2 271 000	484 948	591 704	343 746	281 603	609 000	173 000	388 000	92 800	93 000	115 000	333 000	548 000	240 000	166 000	156 000	6 886 800
Erotus	156 351	-142 331	-188 595	-90 857	-88 395	-45 110	-37 851	50 917	3 464	13 192	-5 002	76 458	-182 919	30 482	-8 455	13 650	-445 000
Erotus %	7 %	-29 %	-32 %	-26 %	-31 %	-7 %	-22 %	13 %	4 %	14 %	-4 %	23 %	-33 %	13 %	-5 %	9 %	-6 %

¹Alkutuotanto painoarvo 0,3, talousvesi 2,0, muut 1. Peltoviljely ja parturi- ja kampaamotoiminta eivät ole mukana.
*Vuoden 2024 toteuma, johon eläinlääkäripalveluissa on lisätty Keski-Savon alueelle 250 000 € takapäivystyksen kustannusten nousua 2025. Nämä kustannukset on jaettu Keski-Savon kunnille takapäivystyksen käyntien perusteella.

Kustannusten jakautuminen tulevaisuudessa.

- **Yhteistoiminta jouduttaisiin aloittamaan tilanteessa, jossa alueiden välillä on eroja koko ympäristöterveydenhuollon tilastoinnissa sekä painokertoimissa.** Ensimmäisiä tehtäviä on yhtenäistää tilastointi ja kirjaamisen menettelyt.
- Kustannukset muuttuvat joka tapauksessa vuosittain, kuten nytkin hoidettujen eläinten määrän mukaan, vaihtelua on erityisesti päivystystapauksien suhteen.
 - Lisäksi kustannuksiin vaikuttaa muutokset väestön ja tarkastuskohteiden määrässä. Nämä tarkistetaan vuosittain.
- **Yhteistyösopimukseen tulisi jo kirjata, että eläinlääkinnän muun ympäristöterveydenhuollon valvontakohteiden painokertoimet tarkastetaan, kun ajankäyttöä on mitattu riittävän pitkä aika yhteismitallisesti.** Lisäksi yhteistyösopimuksessa voidaan sopia, että kertoimet tarkastetaan jatkossa aina esimerkiksi 4 vuoden välein.
- **Tarkoituksenmukaista on edetä myös terveys- ja elintarvikevalvonnassa kohti suoriteperusteista mallia.** Sellainen on jo käytössä Keski-Savossa. **Lähtötiedot eivät riitä yhteistoiminnan aloittamiseen suoraan suoriteperusteisesti.** Suoriteperusteisuus edellyttää suhteellisen työlään työvaiheen – työajan mittauksineen jne. Malli on kuitenkin kaikista oikeudenmukaisin. **Suoriteperusteisuudesta huolimatta, kunnilta on perusteltua kerätä perusosuus, koska kaikkia kuluja on hankala vyöryttää suoritteisiin. Lisäksi perusosuus kattaa toiminnan järjestämisvastuun.** Tällaisia menoja ovat esimerkiksi isäntäkunnan suorat ja välilliset menot, tietojärjestelmät, tukihenkilöstön kustannukset ja johdon työpanos. Perusosa voisi olla noin 10 000 – 20 000 euroa. **Näin ollen nyt esitetyt laskelmat ja kustannusjakoperusteet olisivat käytössä vain toiminnan suunnittelussa sekä yhteistoiminnan alkuvuosina.**
- **Kokonaisuutena muutokset kuntien maksuosuuksiin pysyvät maltillisina nyt esitetystä, koska suurin osa kustannuksista muodostuu eläinlääkinnästä, jossa suoriteperusteisuus on jo lähtökohtana laskemille.**

Eläinlääkintä

- Yhtenäistetään kirjaukset tilakäynneillä hoidetuista eläimistä
- Sovitaan yhteinen menettely ajankäytön mittaamisesta ja arvioidaan/tarkastetaan painokertoimet uudelleen ajan myötä
- Painokertoimet tarkastetaan määräajoin esim. valtuustokausi.

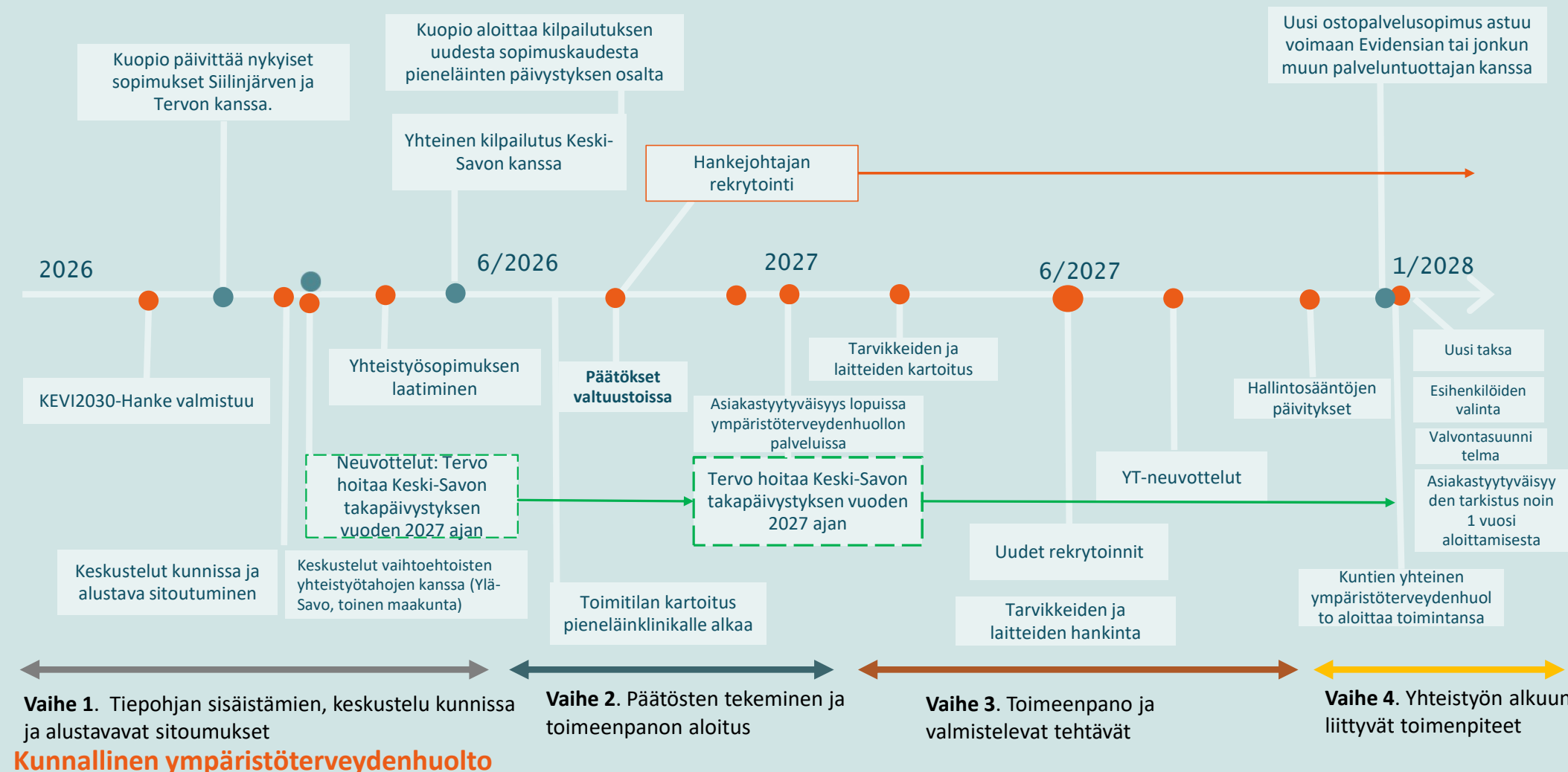
Terveys- ja elintarvikevalvonta

- Tarkastuskohteiden määrä tarkastetaan huolellisesti ja yhteismitallisesti
- Aloitetaan työajan mittaaminen ja muut tarvittavat toiminnot, jotta voidaan siirtyä suoriteperusteisuuteen myös terveys- ja elintarvikevalvonnassa

Ympäristöterveydenhuollon vaiheistus

FCG.

Ostopalveluun perustuva malli

Työvaihe 1. Tiepohjan sisäistämien, keskustelu kunnissa ja alustavavat sitoumukset

Tehtävä	Osalliset	Päämäärä/tuotos	Aikataulu
KEVI2030-hankeaineiston sisäistäminen	Kaikki viranhaltijat ja keskeiset luottamushenkilöt	Jaettu näkemys ja ymmärrys hankkeen tuloksista	Tammi-Maaliskuu 2026
Keskustelut tavoitetilasta selvitysaineistoon pohjautuen	Kaikki viranhaltijat ja luottamushenkilöt	Jaettu näkemys oman kunnan nykytilasta tarpeellisista ratkaisuista	Helmi-huhtikuu 2026
		Lopullinen jaettu näkemys kunnan tavoitetilasta	Toukokuu
Yhteistyösopimuksen luonnos	Johtavat viranhaltijat ja keskeiset luottamushenkilöt	Luonnos yhteistyösopimuksesta, jossa on esitykset yhteistyön kannalta keskeisistä asiakohdista, kuten kustannusjaosta ja luottamuselimen rakenteesta	Kesäkuu 2026

Esimerkki

Lisätietoja

FCG.

Jarno Parviainen

Erityisasiantuntija

Jarno.Parviainen@fcg.fi

050 436 1473

www.fcg.fi